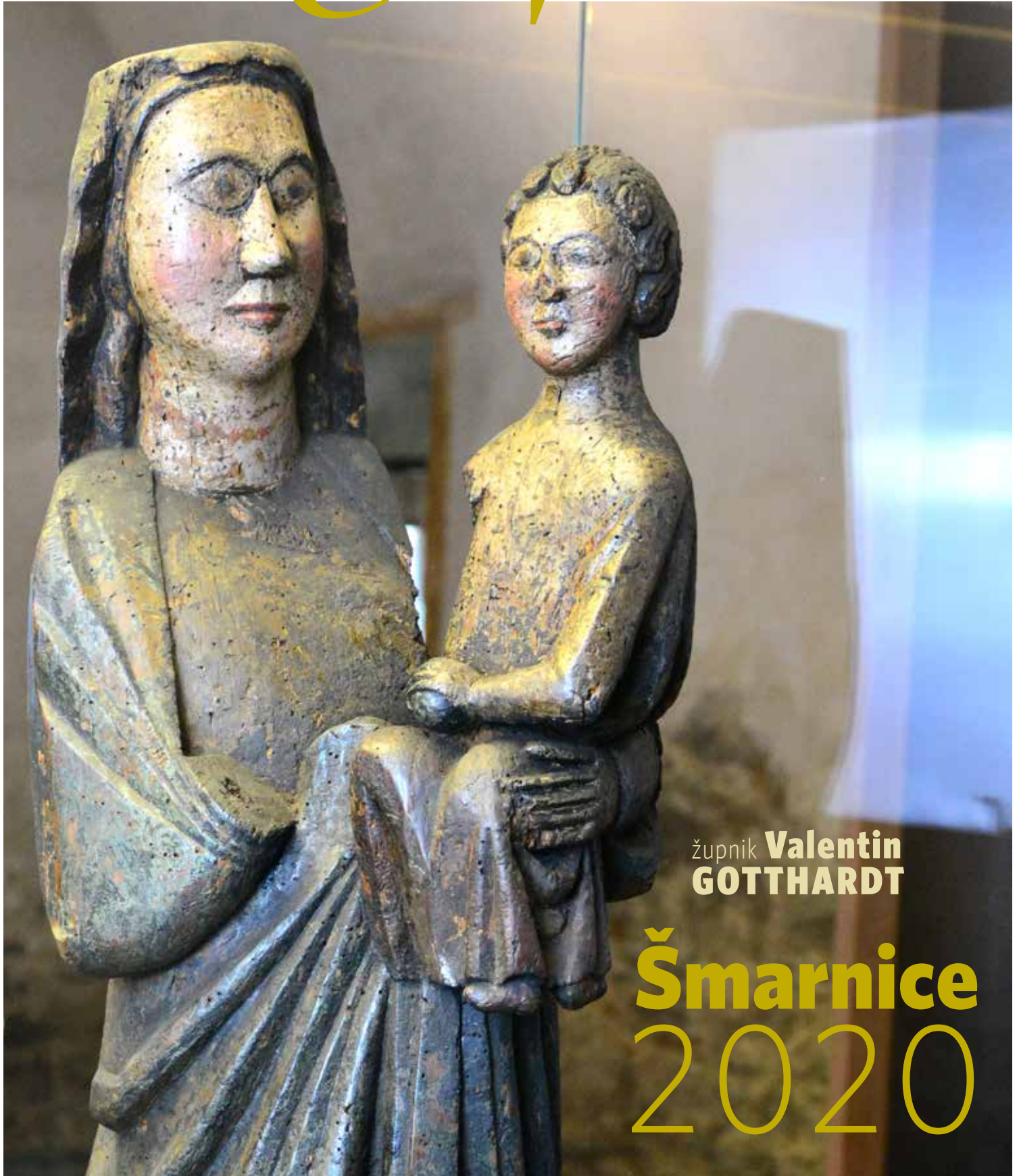

nedelja

MAJ
2020

PRILOGA

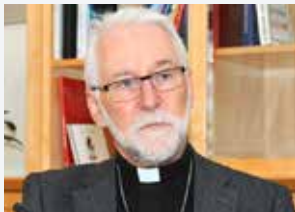

župnik **Valentin
GOTTHARDT**

**Šmarnice
2020**

UVODNIK

ŠKOF JOŽE MARKETZ

Spet kliče nas venčani maj

Močna tradicija v naših farah je,

da se vernice in verniki meseca maja zbirajo pri šmarnični pobožnosti, pa ne samo v farnih cerkvah, ampak tudi v podružnicah in po domovih.

Mariji se priporočajo z molitvijo rožnega venca, petjem starih Marijinih pesmi in branjem kratkih besedil. Vsako leto iščemo primerna besedila za branje. Zelo smo veseli, da je tokrat šmarnično branje napisal domačin. Naprosili smo velikega Marijinega častilca, župnika v pokoju Valentina Gotthardta, da napiše svoja razmišljanja za vsak dan v maju. Skupaj z njim bomo razmišljali o Marijinih litanijah. Vsak vzklik, ki ga namenimo Mariji, razloži s pomočjo Svetega pisma in zgodovine, predvsem pa je posebnost teh šmarnic, da jim je s svojim pogledom vdihnil življenje.

Naj bodo trenutki, ki jih boste letos v svojih družinah ali sami namenili šmarnicam, spodbuda za poglobitev hišne cerkve.

Prisrčno vas pozdravljam
škof JOŽE MARKETZ

O AVTORJU

VALENTIN GOTTHARDT,

je bil desetletja dolgo župnik v več dvojezičnih župnijah krške škofije. Živi v Št. Rupertu pri Velikovcu in kot pomožni duhovnik rad pomaga, kjerkoli ga za to prosijo. Valentin Gotthardt je doma v Dulah v Ziljski dolini v župniji Melviče. Za Nedeljo je v preteklih letih prispeval več poglobljenih prispevkov, za leto 2020 pa je napisal besedila za šmarnično branje. Nedelja besedila zelo rada objavlja kot prilogo, tako so dostopna širši javnosti. Prav prisrčno se mu zahvaljujemo.

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI

Marija z detetom v Zakladnici krške škofije v Krki »Schatzkammer Gurk«. Kip iz 13. stoletja je bil nekoč v cerkvi v Klein St. Paulu.

ŠMARNICE 2020

Gospa Sveta: Marija na glavnem oltarju stolnice GOTTHARDT

Povej jim, da jih ljubim

Film »Mary's Land« – Marijina dežela, ki ga je zasnoval španski režiser Juan Manuel Cotelo, je deloma izmišljena, deloma dokumentarna produkcija. Na prvi pogled gre za česčenje Marije, Matere Božje. Pravzaprav pa film govori o Božjem hrepeneju po človeku in o tem, kako kdo nepričakovano doživi brezpogojno Božjo ljubezen. Režiser je želel posneti film o Mariji, ker nas ona vodi k Jezusu. Na svoj način pokaže, kako Jezus s križa svoji materi v apostolu Janezu izroči vse ljudi: »Mati, glej, tvoj sin.« Potem pa sledi prizor, kako Marija posreduje pred Bogom za svoje otroke na zemlji. Bog ji naroči: »Pojdi, povej jim, kako zelo jih ljubim. Povej jim, kako jih ljubim.«

Kadar pozdravljamo Marijo z besedami angela Gabrijela, dodajamo: »Sveta Marija, Mati Božja, prosi za nas.« Najpogosteje in v najkrajših presledkih pa ji v lavretanskih litanijah kličemo: »Prosi za nas!«

Naše zaupanje v Marijino priprošnjo sloni na tem, kar posamezni vzkliki o njej, namreč o Mariji, prepričljivo povedo. Ker je »Tolažnica žalostnih«, ji kličemo: »Prosi za nas!« Da je tolažnica žalostnih, je Božji načrt za njo, a glede na nas. Z vsem, kar v vzklikih litanij o njej slišimo, jo je Bog okrasil, da bi nam po njej dal vedeti, kako nas ima rad: Povej jim, da jih ljubim!

Največji dar, ki ga je prejela za nas, je Božji Sin Jezus Kristus. Po njem, ki je bil rojen iz Marije Device, nam je Oče dejansko razodel vso svojo Ljubezen. Evangelist Janez piše: »Boga ni nikoli nihče videl; edinorojeni Sin, ki biva v Očetovem naročju, on je razložil« (Jn 1,18). In v pismu: »Božja ljubezen do nas pa se je razodela v tem, da je Bog poslal v svet svojega edinorojenega Sina, da bi živeli po njem. Ljubezen je v tem – ne v tem, da bi bili mi vzljubili Boga. On nas je vzljubil in poslal svojega Sina v spravno daritev za naše grehe« (1 Jn 4,9-10). Pri nočnem srečanju je Jezus rekel Nikodemu: »Bog je namreč svet tako vzljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da bi se nihče, kdor vanj veruje, ne pogubil, ampak bi imel večno življenje. Bog namreč svojega Sina ni poslal na svet, da bi svet sodil, ampak da bi se svet po njem rešil« (Jn 3,16-17).

Po Jezusu in z Jezusom nam Marija najlepše pove, da nas Oče ljubi in kako zelo nas ljubi. Dvom o Božji ljubezni, ki ga je hudi duh vzbudil v Adamu in Evi, je privedel do greha in vseh njegovih posledic. Kdo nam bo pomagal, da se rešimo dvoma o Božji ljubezni do nas? Marija, ki tudi v največji preizkušnji – ko je stala pod križem – ni podvomila. S premišljevanjem skrivnosti rožnega venca in vzkliki lavretanskih litanij naj raste naše zaupanje v ljubezen, s katero nas Bog ljubi.

Kje stanuješ?

Veliko pozornosti je zbudilo potovanje papeža Janeza XXIII. v Loreto v Italiji 4. oktobra 1962. Pred njim namreč sto let noben papež ni zapustil Rima. Papež Pavel VI. je bil potem prvi, ki je potoval oziroma romal iz Italije in tudi Evrope, namreč v Izrael. S sv. Janezom Pavlom II. pa je romanje papeža po vsem svetu postalo nekaj samoumevnega.

Papež Janez XXIII. je obiskal Loreto in Marijino hišo v Loretu, da bi en teden pred začetkom priporočil zasedanje drugega vatikanskega koncila priprošnji Matere Božje. To gesto Janeza XXIII. je 50 let pozneje ponovil papež Benedikt XVI., ko je prišel v Loreto 4. oktobra 2012 in izročil Mariji škofovsko sinodo o novi evangelizaciji, ki se je začela 7. oktobra in leto vere z začetkom 11. oktobra 2012. Papež Frančišek pa je 25. marca 2019 v Marijini hiši v Loretu obhajal sv. mašo in nato podpisal posinodalno apostolsko pismo vsem mladim.

V Marijini hiši v Nazaretu se je začela življenjska pot Device Marije. V Marijini hiši v Nazaretu se je z učlovečenjem začela tudi življenjska pot Božjega Sina na zemlji. V nazareški hiši je stanoval Bog in ona, ki si jo je izbral za človeško mater. Razen temeljev je bila ta hiša iz Nazareta prenesena v Loreto v Italiji. To dejstvo komaj kdo osporava. Le o načinu, kako je bila hiša leta 1295 prenesena na ta kraj, ni enotnega mnenja. Notranjost hiše je zelo preprosta. Zunanost pa krasijo dela znanih italijanskih umetnikov v prvi polovici 16. stoletja. Nad hišo je bila zgrajena mogočna bazilika.

V evangeliju (prim. Jn 1,35-41) beremo, kako sta dva učenca Janeza Krstnika šla za Jezusom. Ta se je obrnil in ju vprašal: »Kaj iščeta?« Rekla sta mu: »Rabi, kje stanuješ?« Rekel jima je: »Pridita in bosta videla.« Šla sta torej in videla, kje stanuje, ter ostala pri njem tisti dan.« Zanimivo je, da potem drugim nista pripovedovala, kje stanuje Jezus, temveč kdo je Jezus: »Našli smo Mesija.«

Podobno je s svetiščem v Loretu. Če gremo v Loreto, hočemo in smemo videti, kje sta stanovala Jezus in Marija. Zato je ta hiša za nas svet kraj. Pomembnejše pa je, da vemo, kdo je prebival v tej hiši – da vemo, kdo je Jezus in kdo je Marija. O tem nam govorijo Marijine litanije, ki so jih romarji na tem svetem kraju molili in prepevali. Po mestu Loreto (lat. Lauretum) so dobile svoje ime: lavretanske litanije. Ko jih molimo in prepevamo, smo pri naši nebeški materi, da vidimo »kje stanuje«, kdo da je. S premišljevanjem skrivnosti rožnega venca in vzkliki lavretanskih litanij naj raste naša vera, naše upanje in naša ljubezen.

Podoba pravice

Organizacija združenih narodov je 10. decembra 1948 sprejela Splošno deklaracijo o človekovih pravicah. Zato vsako leto 10. decembra praznujemo dan človekovih pravic.

Vprašajmo: kdo določa, kaj je pravica in kaj je pravičnost? To je ključnega pomena. Kot kristjani na primer odklanjamo pristojnost katerega koli državnega parlamenta, da določi splav ali evtanazijo za človekovo pravico. V luči naše vere je splav umor človeka in zato objektivno velika krivica.

Kaj je pravica in kaj je pravičnost? V lavretanskih litanijah imenujemo Devico Marijo »podoba pravice« ali »zrcalo pravičnosti«. Izvirni latinski izraz se glasi »speculum iustitiae«. Speculum pomeni zrcalo, ogledalo; iustitia pa pravičnost. Cerkveni nauk govori o pravičnosti v pogledu na človekovo stanje po stvarjenju, v raju: »Bog je človeka postavil v stanje pravičnosti« (Vat II). O tem stanju kakor tudi o celotnem delu stvarjenja ugotavlja Sveto pismo: »Bog je videl vse, kar je naredil, in glej, bilo je zelo dobro« (1Mz 1,31).

Kar vidimo v ogledalu, je podoba ne pa resničnost sama. Če vržem ogledalo na tla, je z ogledalom uničena tudi moja podoba v njem. Jaz pa ostanem, kar sem in kakršen sem. Razlika med mojo podobo in menoj samim je velika, zelo velika. In vendar mi nikakor ni vseeno, če kdo mojo podobo, mojo fotografijo potepta zlonamerno. Devica Marija pa ni papirnata ali glinasta podoba pravice in stekleno ogledalo pravičnosti, ampak od Boga ustvarjeno živo človeško bitje, ki je tudi zanjo Sin Božji postal človek in tudi zanjo na križu trpel in umrl. Od njega in po njem ima svoje neprecenljivo dostojanstvo.

Zakaj je bil človek v stanju pravičnosti in je bilo zato njegovo stanje zelo dobro? Ker je bil v popolnem soglasju z Bogom in je tako imel tudi pravi odnos do samega sebe, do sočloveka in do vseh stvari. Toda zapeljan od hudobnega duha se je človek dvignil proti Bogu in hotel doseči svoj cilj brez Boga in zunaj Boga. Z grehom je človek soglasje z Bogom pretrgal, zapustil stanje pravičnosti in porušil pravi red v svojih odnosih bodisi do samega sebe bodisi do drugih ljudi in do vseh ustvarjenih reči. Podvrnil se je hudobnemu duhu, vladarju tega sveta, postal suženj greha.

Toda Gospod sam je prišel, da bi človeka osvobodil, ga notranje prenovil in izgnal vladarja tega sveta, ki je držal človeka v sužnosti greha. Prišel je tako, da je postal človek. Ženo, ki ga bo rodila, je obvaroval madeža greha, postavil jo je v človekovo prvotno stanje pravičnosti. Ona je nova Eva, ki nikoli ni segla po prepovedanem sadu. Z vsem, kar je bila, je v vsej svobodi vse svoje življenje ohranila soglasje z Bogom: Zgodi se mi po tvoji besedi. Tako je ohranila tudi pravi odnos do same sebe, do drugih ljudi in do vseh stvari. Čisto ogledalo pravičnosti, najčistejša podoba pravice.

Sedež modrosti

V naših cerkvah so stene dostikrat poslikane s freskami. Ni tako redko, da je upodobljeno, kako modri z Vzhoda častijo dete Jezusa. Zgodba »treh kraljev« nam je dobro znana. »Ko je bil Jezus rojen v Betlehemu v Judeji v dneh kralja Heroda, so prišli modri z Vzhoda ... Stopili so v hišo in zagledali dete z Marijo, njegovo materjo. Padli so predenj in ga počastili.« (Mt 2,1)

Mi govorimo o kraljih, Sveto pismo pa o modrih. Dete Jezus ne leži (več) v jasliah, temveč sedi v naročju matere Marije. Marija je prikazana sedé na podstavku. Sedeča Marija je tako živ sedež za Jezusa. Modri, ki je najbližji Jezusu in Mariji, kleči in časti Božje Dete – Božjega Sina, ki je učlovečena Božja modrost in ima za sedež devico in mater Marijo. Modri z Vzhoda kleči pred Modrostjo iz nebes.

Sveto pismo Stare zaveze slavi modrost kralja Salomona. »Salomonova modrost je presejala modrost vseh sinov Vzhoda in vso egipčansko modrost. Bil je modrejši od vseh ljudi«, njegovo »modrost so prihajali poslušati iz vseh ljudstev in izmed vseh kraljev zemlje, ki so slišali o njegovi modrosti« (1Kr 5,10-11.14). Salomonova modrost je bila od Boga podarjena, a vendar v mejah človeške narave. Jezus pa je Bog. Pismoukom in farizejem, ki bi od njega radi videli znamenje, reče Jezus: »Kraljica Juga bo ob sodbi vstala s tem rodом in ga obsodila, kajti prišla je s konca zemlje, da bi slišala Salomonovo modrost; in glejte: več kakor Salomon je tukaj.« Jezus je več kakor Salomon. Jezusova modrost je modrost Boga samega.

Od spočetja Božjega Sina pa do njegovega rojstva je bila Marija kraj bivanja za Jezusa, Božjo modrost, njegov sedež. Njegov sedež je bila potem, s tem da ga je, dete, nosila v svojem naročju. Kot sedež modrosti jo slavimo in kličemo tudi zaradi njene lastne modrosti. Pri mašah v čast blaženi Devici Mariji slišimo iz Stare zaveze Hvalnico modrosti kakor iz njenih ust: »Jaz sem izšla iz ust Najvišjega ... Kdor me posluša, ne bo osramočen, tisti, ki z menoj sodelujejo, ne bodo grešili.«

V evangeliju srečamo Marijo kot tisto, ki je vse »besede shranila in jih premišljevala v svojem srcu« in »je vse, kar se je zgodilo, shranila v svojem srcu«. To svojo modrost more kot mati in učiteljica posredovati svojim otrokom. Vse, kar nas hoče iz shrambe svojega srca naučiti in poučiti, je strnjeno v njenih zadnjih besedah v Svetem pismu: »Kar koli vam reče, storite!« S tem nam je položila prav Sveto pismo in nauk Cerkve v naše roke in v naše srce. Sv. papež Janez Pavel II. pravi k temu: Kristusova mati je za ljudi glasnica Sinove volje, kaži-pot od tega, kar moramo storiti, da se more uveljaviti na nas zveličavna moč Odrašenika (JPII. Redemptoris Mater).

Začetek našega veselja

Nekoč je Jezus na nekem kraju molil. Ko je nehal, ga je eden izmed njegovih učencev prosil: »Gospod, nauči nas moliti ...« (Lk 11,1). Jezus se je kot pravi človek tudi sam naučil moliti. Gotovo predvsem od svoje matere Marije. Se moremo tudi mi od nje naučiti moliti? Vemo, kako je ona molila? V Svetem pismu najdemo zapisano samo eno molitev iz njenih ust: Magnificat – Moja duša poveličuje Gospoda. Pri obisku Elizabete se njeno srce raduje v Bogu. Njena edina nam znana molitev je izraz veselja nad delovanjem Boga, slavljenje Božjih del. Prerok poziva hči sionsko »veseli in raduj se, kajti glej, prihajam in bom prebival v tvoji sredi, govori Gospod«. V hčeri sionski gleda Cerkev Devico Marijo.

Ko je nastal rožni venec, je skozi nekaj stoletij zdravarija obsegala samo prvi del do imenovanja skrivnosti: slavljenje Božje milosti, nje – Marije in sadu njenega telesa, Jezusa in njegovega delovanja. To nam da misliti. Najdragocenejše, kar nam je Jezus izročil sta njegova mati Marija in sv. maša – evharistija. Sv. maša in Marija nas učita moliti: slaviti Boga in Božja dela. To je vir radosti in veselja.

Božji Sin je prišel na zemljo, da bi prinesel mir in veselje. Pri zadnji večerji je svojim učencem zagotovil svojo ljubezen in jih pozval, naj ostanejo v njegovi ljubezni s tem, da bodo držali njegove zapovedi: »To sem vam povedal, da bo moje veselje v vas in da bo vaše veselje dopolnjeno« (Jn 15,11).

Ze Jezusovo rojstvo je bilo povod za veselje. Angel je rekel pastirjem: »Ne bojte se! Glejte, oznanjam vam veliko veselje, ki bo za vse ljudstvo. Danes se vam je v Davidovem mestu rodil Odrešenik, ki je Mesija, Gospod« (Lk 2,10-11). S svojim vstajenjem je razveselil učence: »Učenci so se razveselili, ko so videli Gospoda« (Jn 20,20). Po njegovem vnebohodu so bili učenci polni veselja: »Oni pa so se mu poklonili in se v velikem veselju vrnili v Jeruzalem« (Lk 24,52). Sveti Duh, ki ga potem pošlje od Očeta, prinese kot sad ljubezen in veselje (Gal 5,22)

Za vernike Cerkve je bil temelj veselja vedno Jezus Kristus. Njegovo ljubezen so vedno bolj odkrivali. Ker je pa Sin božji prišel k nam po Mariji, ki je sodelovala pri načrtu odrešenja človeškega rodu, je Cerkev tudi v Mariji bolj in bolj spoznavala vzrok veselja. Žalost, ki je nastala po Evi, se je morala umakniti veselju, ki se je rodilo po Mariji. Zato je upravičen vzklik v lavretanskih litanijah: Marija, začetek našega veselja. Dodatno se smemo veseliti tudi zato, ker Marija »povišana v nebeško slavo z materinsko ljubeznijo spremlja potujočo Cerkev in dobrotno varuje njene korake na poti v domovino, dokler ne pride Gospod v slavi« (hvalospev pri sv. maši).

Posoda duhovna

Kralj Salomon je za hišo božjo dal za na mizo narediti »tudi posode iz čistega zlata: skleda, torilca, vrče in kozarce, s katerimi so se izlivala pitne daritve« (prim. 2Mz 25,29). Posode so lahko iz različnih snovi: iz gline, kovine, lesa, blaga, stekla idr. Lahko so bolj ali manj dragocene.

A ni človek kakor posoda? Vase sprejema hrano, pijačo, medicino – to so vidne in otipljive stvari. V neprimerno večji meri sprejema vase duhovne »snovi«. Človekov spomin, njegov duh, njegova duša ali recimo njegovo »srce« skoraj ne pozna meja. Evangelist Luka piše, da je Jezusova »mati vse, kar se je zgodilo, shranila v svojem srcu« (Lk 2,51). Človek je ustvarjen kot telesno in duhovno bitje. To bitje imenuje Sveto pismo tudi posoda. V Apostolskih delih pravi Jezus Gospod učencu Hananiju v Damasku o Savlu, ki se je spreobrnil: »Pojdi, zakaj on je posoda, ki sem si jo izbral, da ponese moje ime pred pogane in kralje in Izraelove sinove. Pokazal mu bom, koliko bo moral trpeti za moje ime« (Apd 9,15). Drugi prevodi uporabijo izraz »orodje«: ... on je orodje, ki sem si ga izbral, da ponese moje ime ...

Naj vzamemo posodo ali orodje iz kakršnega koli materiala – razlika v primerjavi s človekom je velika: Bog je človeka ustvaril kot živo bitje z razumom in svobodno voljo. Človek svojega Stvarnika lahko uboga ali tudi ne, in kar je še več: človek svojega Stvarnika lahko ljubi ali pa odklanja in celo sovraži.

V lavretanskih litanijah trikrat imenujemo Marijo »posoda«: posoda duhovna, posoda časti vredna in posoda vse svetosti. Posoda duhovna je, ker je oblikovana od Svetega Duha. Posoda duhovna je, ker je mati Božjega Sina in zato svetišče Svetega Duha. Nebeškemu poslanecu Gabrijelu je Marija odgovorila: »Glej, dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi!« (Lk 1, 38). Tako je sama sebe kot Gospodovo deklo popolnoma posvetila osebi in delu svojega Sina. Bog Marijo ni uporabil kot zgolj pasivno orodje, temveč je ona s svobodno vero in pokorščino sodelovala pri odrešenju človeštva. (Prim. Vat II. C 56). Marija je posoda duhovna, kot nas učijo očetje, ker je Sina Božjega – še preden ga je sprejela v telesu – sprejela v duhu, z vero.

Kristus Gospod nam po Svetem pismu in cerkvenem nauku glede na mater Marijo pravi: Pojdite k njej, zakaj ona je posoda, ki sem si jo izbral, da vam prinese Odrešenika. S premišljevanjem skrivnosti rožnega venca in vzkliki lavretanskih litanij naj raste naše zaupanje v ljubezen, s katero nas Bog ljubi.

Posoda časti vredna

Radi pojemo in poslušamo pesem »Marija skoz življenje«. Zadnjo kitico sklepamo z željo, ki je obenem prošnja. Marija naj nam hiti na pomoč, da bi Boga ljubili in njo prav častili. Marijo prav častiti. Skrb in želja po pravem češčenju Matere Božje spremlja pot Cerkve in krščanstva skozi skoraj vse čase. Začne se z učlovečenjem Božjega Sina: V adventni pesmi pojemo »Angel počasti devico, prvo v čednosti kraljico.« Potem nam Sveto pismo poroča, kako jo Elizabeta počasti: »Blagoslovljena ti med ženami ... Od kod meni, da pride k meni mati mojega Gospoda?« Zdi se, da tudi Jezusu ni vseeno, kako o njegovih materi mislimo in govorimo. Evangelist Luka omenja, da je »neka žena iz množice povzdignila glas in mu rekla: »Blagor telesu, ki te je nosilo, in prisim, ki so te dojile!« On pa je rekel: 'Še bolj blagor tistim, ki Božjo besedo poslušajo in se po njej ravnaajo'« (Lk 11,27-28). Vemo, Jezus je s tem svojo mater Marijo sam nadvse prav počastil, saj je ona najbolj poslušala Božjo besedo in se ravnala po njej. Ona sama je s svojo hvalnico pokazala, komu gre prva in najvišja čast: »Moja duša povelečuje Gospoda in moj duh se raduje v Bogu, mojem Odrješniku, kajti ozrl se je na nizkost svoje služabnice.« Glede sebe pa je dodala: »Glej, odslej me bodo blagrovale vsi rodovi, kajti velike reči mi je storil Mogočni in njegovo ime je sveto« (Lk 1,46-49).

Našo nebeško mater Marijo častimo bolj kot angele in vse druge svetnike. Saj je tudi kraljica angelov in kraljica vseh svetnikov. Tako nas uči tudi priljubljena pesem: »Za Bogom najrajši Marijo častim. Mariji čem pevati, dokler živim, ker mati je Božja, Kraljica neba, za grešnika vsakega milost ima.«

V lavretanskih litanijah kličemo: Marija, posoda časti vredna. Te litanije so bile prvotno v latinskem jeziku. Latinska beseda, ki je prevedena s »posoda«, pomeni tudi »orodje«. Marija je oboje: je posoda, ker je vase sprejela Sina Božjega, in je orodje, ker se je dala s svojim privoljenjem in sodelovanjem oblikovati in se je imenovala »dekla« Gospodova. Z vsem, kar je imela in kar je bila, je služila Bogu. Zato je časti vredna, ker je v svojem telesu nosila Boga in je časti vredna, ker je vse svoje življenje sodelovala z Božjo milostjo in vedno izpolnjevala Božjo voljo. Vsa njena ljubezen je veljala Bogu.

Če hočemo Marijo prav častiti, moramo Boga ljubiti. Če hočemo Boga prav častiti, moramo tudi Marijo ljubiti. Da moremo Boga ljubiti, se moramo poprej zavedati, kako zelo nas on ljubi. S premišljevanjem skrivnosti rožnega venca in vzkliki lavretanskih litanij naj raste naše zaupanje v ljubezen, s katero nas Bog ljubi.

Bazilika Maria Loreto v Italiji

WIKIMEDIA

Marijina hiša ali »Sveta hiša« v baziliki

Posoda vse svetosti

Romarji pridejo v Loreto v Italiji in obišejo baziliko, ker je tam Marijina hiša. Hiša, v kateri je postal Sin Božji človek. Zato imenujejo to hišo tudi »Sveta hiša«. Kraj, kjer tudi danes prebiva Bog, Božji Sin, je tako v loretski baziliki kot tudi v naših cerkvah tabernakelj. Najbolj notranji del Salomonovega templja, Gospodove hiše, je bilo tako imenovano »Najsvetejše«. To je bil kraj Božje navzočnosti med svojim ljudstvom. Tabernakelj je sicer »najbolj notranji« del tudi naših cerkva, vendar tabernaklja ne imenujemo Najsvetejše. Za nas je v Kristusovo telo spreminjena hostija Najsvetejše in Kristusovo človeško telo smemo imenovati »svetišče« in »posoda vse svetosti«. Kristusovo telo je pravi tempelj. V njem resnično prebiva Bog: »... v njem telesno biva vsa polnost božanstva« (Kol 2,9). Tabernakelj in tudi cerkev imenujemo svetišče. Mojzesu je Bog iz gorečega grma zaklical: »Ne bližaj se semkaj! Sezuj si čevlje z nog! Kajti kraj, ki na njem stojiš, je sveta zemlja.« Tako je za nas cerkev sveta »zemlja«, ker je v njej »goreči grm« – tabernakelj. Iz tabernaklja pa nam kliče Kristus: Pridite k meni vsi, ki ste utrujeni in ste obteženi. Jaz vas bom poživil.

V lavretanskih litanijah kličemo Marijo »posoda vse svetosti«. To razumemo najprej tako, kakor govorimo o svetišču: tu prebiva Bog. Devet mesecev je Bog prebival v telesu brezmadežne Device Marije. Če vzamemo vzklik »posoda vse svetosti« iz izvornem jeziku litanij, namreč v latinščini, nam o Jezusovi materi pove (še) nekaj drugega: ona je posoda vse svetosti, ker je ona sama vsa sveta: v svojem mišljenju, v svojem govorjenju in v vsem svojem dejanju, z vsem svojim življenjem na zemlji, od začetka do konca vsa sveta, ker je vedno in v vsem popolnoma soglašala in sodelovala z Božjim načrtom zanjo.

Od prvega trenutka s sijajem edinstvene svetosti obdarjena nazareška Devica odgovori nebeškemu poslancu: »Glej, dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi!« (Lk 1,38). Tako je Marija, Adamova hči, pritrdila Božji besedi in postala Jezusova mati. In ko je z vsem srcem in neovirano od kakršnega koli greha sprejela odreditveno Božjo voljo, je sama sebe kot Gospodovo deklo popolnoma posvetila osebi in delu svojega Sina in je tako ob njem in z njim služila po milosti vsemogočnega Boga skrivnosti odrešenja (prim. Vat II. C 56).

» ... kakor je svet ta, ki vas je poklical, bodite tudi sami sveti v vsem vedenju. Zakaj pisano je: ‚Sveti bodite, ker sem jaz svet‘« (1Pe 1,15-16). Po krstu smo poklicani k svetosti. Svetosti naše nebeške Matere ne bomo dosegli, vendar naj bi kot njeni otroci vedno bolj rasli v podobnosti z njo.

Roža skrivnostna

Lepa si, lepa si, roža Marija.« Ta pesem imenuje Marijo »roža« še v drugi kitici: »Kar nam je Eva nesrečna zgubila, roža Marija nam je zadobila.« V lavretanskih litanijah kličemo k Mariji: Roža skrivnostna, prosi za nas.

Kaj je roža, vemo. Skrivnostni sta za nas stvar ali dogajanje, ki ju v bistvu s svojim razumom in svojo pametjo ne moremo razložiti. Kaj je življenje? Kaj je ljubezen? Kaj je človek? Poznamo, vemo in ne vemo.

Vemo, kdo je Marija, vemo, kaj je roža in vemo, kaj je skrivnost. In vendar, kaj pomeni vse skupaj? Kaj pomeni: Marija, roža skrivnostna?

Ker so naše lavretanske litanije prevod iz latinščine, naj nam pomaga latinski izraz, ki je sam spet povzet iz grščine. Glasi se: Maria, rosa mystica. Poznamo svetnike in svetnice, ki so bili mistiki in mistikinje. Ravno v času, ko so nastale lavretanske litanije, so to bili npr. sv. Janez od Križa, sv. Terezija Avilska, sv. Frančišek Asiški, sv. Klara, sv. Neža Praška, sv. Jedrt. Znana je tudi sv. Hildegarda iz Bingena, ne samo po bogoslovju, ampak tudi po svoji medicini. To so bili svetniki, ki so prišli do spoznanj o Bogu in človeku ne le po branju Svetega pisma, po Cerkvem nauku in po študiju, temveč tudi po neposrednem delovanju Božje milosti v njihovi duši. Od Boga so bili uvedeni v skrivnosti in sami so se poglobili v te skrivnosti. Bog jih je vedno bolj pritegnil vase in oni so Boga vedno bolj sprejemali vase. To je skrivnostno duhovno dogajanje, neodvisno od telesnih ali zunanjih čutov in danosti. Beseda mistika je sestavljena iz mysterion, kar pomeni skrivnost, in iz agein, kar pomeni dejavnost. P. Bernhard Vosicky Ocist, ki to razlaga, pravi, da je to duhovno dogajanje vedno povezano z molitvijo. Tako razumemo, da so umetniki (v prejšnjih časih) Devico Marijo ob obisku angela Gabrijela prikazali vedno v molitveni drži. Pri molitvi se duh človeka odpre Božji dejavnosti. Da je duhovna povezava, duhovno sorodstvo med Marijo in Bogom, med Marijo in Jezusom, Božjim Sinom, tako izredno močna kakor pri nobenem drugem človeku, nam je jasno.

Še k besedi rosa. Latinsko je rosa v slovenščini vrtnica. Vrtnica velja za najlepšo »rožo« ali cvetlico. V naravi ima ta roža, vrtnica, trnje. Če vzamemo trnje kot znamenje greha (prim. 1Mz 3,18), potem je Marija skrivnostna roža, ker nima greha, nima trnja.

Človeka, tudi otroka, ki se v molitvi in s prejemom zakramentov v duhu odpira Bogu in božji milosti, more Bog vedno bolj oblikovati, in takšen človek more biti vedno bolj zasidran v Bogu.

Stolp Davidov

Bazilika s sveto hišo v Loretu stoji kakor trdnjava na hribu. Posebej vzhodni del, ki obdaja prezbitrij bazilike z visoko kupolo, kaže v polkrogu med seboj povezane mogočne obrambne stolpe. Izgledajo kot nepremagljivi varuhi tega, kar se skriva za njimi.

Kadar je sveta družina za judovsko veliko noč romala iz Nazareta v Jeruzalem, se je razveselila pogleda na Jeruzalem, posebej na stavbo jeruzalemskega templja. O tem poje psalm 122: »Veselil sem se, ko so mi rekli: ‚V Gospodovo hišo pojdemo.‘ Naše noge so se ustavile ob tvojih vratih, Jeruzalem. Jeruzalem, pozidan kot mesto, popolnoma povezano med sabo, tja se vzpenjajo rodovi, Gospodovi rodovi; pričevanje za Izraela je, da slavi ime Gospodovo« (Ps 122,1-4). In še psalm, ki poje o Bogu samem: »K tebi, Gospod, se zatekam, naj ne bom osramočen na veke, v svoji pravičnosti me osvobodi. Nagni k meni svoje uho, hitro me reši. Bodi mi utrjena skala, trdnjavska hiša, da me rešiš. Zakaj ti si moja skala in moja trdnjava, zaradi svojega imena me boš peljal in vodil. Potegnil me boš iz mreže, ki so mi jo nastavili, kajti ti si moja trdnjava« (Ps 30,1-5).

V Prvi knjigi Makabejcev (1,33-34) beremo: »Davidovo mesto so obdali z visokim in mogočnim obzidjem in z močnimi stolpi« in »ga spremenili v trdnjavo«. Knjiga Svetega pisma Stare zaveze »Visoka pesem« govori o »Davidovem stolpu« kot prisposobi za nevesto: »Kakor Davidov stolp je tvoj vrat, sezidan v plasteh; tisoč zaslonov visi na njem, sami ščiti junakov« (Vp 4,4). V Davidovem stolpu je bila shranjena vojna oprema junakov. Stolp je postal prisposoba za obrambo, zaščito in varnost.

V molitvi se zatekamo k Materi Božji in ji kličemo: »Pod tvoje varstvo pribežimo, o sveta Božja Porodnica, ne zavrzi naših prošenj v naših potrebah, temveč reši nas vselej vseh nevarnosti.« Ker je Marija milosti polna in je Gospod z njo, najdemo pri njej »celotno Božjo bojno opremo«, da se moremo »upirati hudičevim zvijačam« (prim. Ef 6,11). K tej opremi spada, kakor piše apostol Pavel Efežanom, predvsem »ščit vere; z njim boste mogli pogasiti vse ognjene puščice hudega. Vzemite tudi čelado odrešenja in meč Duha, kar je Božja beseda« (Ef 6,16-17).

V znani spodbudi pravi sv. Bernard: »V nevarnostih, tesnobi, zmedi, misli na Marijo in jo kliči ... Posnemaj njen vzor in ne boš se izgubil. Če jo boš klical, ne boš izgubil upanja. Če boš mislil nanjo, se ne boš zmotil. Nasloni se nanjo in ne bo ti spodrsnilo. Pod njenim varstvom se ti ne bo treba ničesar bati. Ob njenem vodstvu se ne boš utrudil, pod njeno zaščito boš došel na cilj«.

Stolp slonokosteni

Med najdragocenejše kovine štejemo zlato in srebro. Ženin, ki hoče razveseliti svojo nevesto, ji podari nakit, ki je vsaj deloma iz zlata. Poročni prstani so največkrat iz zlata. Kot dragocena snov za nakit in okraske pa velja tudi slonovina, ki ji pravijo »belo zlato«. Ima svojevrstno barvo in je znamenje čistosti in trajnosti.

V Visoki pesmi Svetega pisma poje ženin o svoji nevesti: »Tvoj vrat je kot slonokoščeni stolp« (Vp 7,5). Latinci poznajo "pars pro toto" – del velja za celoto. V tem primeru opeva ženin lepoto svoje neveste. Prav to pravi Visoka pesem: »Vsa lepa si, moja draga, in madeža ni na tebi« (Vp 4,7).

Prva knjiga kraljev pove, da je kralj Salomon »napravil velik slonokoščeni prestol in ga prevlekel s pristnim zlatom« (1Kr 10,18).

Lavretanske litanije imenujejo Marijo »stolp slonokosteni«. Eno je, da tako njeno lepoto, čistost in zvestobo opevajo s pridevnikom »slonokosteni«. Drugo je, kar nam more povedati beseda »stolp«. Stolp poznamo pri stavbi cerkve. Je najvišji del cerkve. Stolp najdemo tudi pri obrambnem obzidju okoli mesta, gradu ali cerkve. Tudi v teh primerih je stolp višji od zidu. V zvezi z Jezusovo materjo Marijo bi izraz »stolp slonokosteni« kot prisposoba pomenil, da je Marija med vsemi svetniki najlepša, najčistejša in najzvestejša.

O tem lepo poje Marijina pesem:

1. O Devica, zvezd Kraljica, o Marija, rajski cvet!
Te lepote, te čistote, kot je tvoja, nima svet.
2. Lilija še ni cvetela tako čista, kot si ti;
roža draga je ne zmaga, naj kraljev jo vrt rodi.

Ali druga kitica v pesmi »Naj odkrijem, mati mila«:

*Kar nebo in zemlja šteje in kar zlato sonce greje,
lepše bilo ni stvar, kakor si, Marija, ti.*

Naša nebeška mati Marija je vse svoje življenje ostala zvesta Božji milosti, ki jo je, kakor je povedal papež Benedikt XVI., »objela že od prvega trenutka njenega bivanja in jo pripravljala tako, da je ni okužil izvirni greh, ker bo postala Odrešenikova Mati. Ko zremo Njo, odkrivamo veličino in lepoto Božjega načrta za vsakega človeka: da bi postali po podobi našega Stvarnika v ljubezni sveti in brezmadežni«.

Da bi mi s pomočjo Božje milosti čim bolj uresničili božji načrt za nas, nam je Bog dal Marijo. Ona nas s svojo priprošnjo in materinsko ljubeznijo spremlja na naši življenjski poti. Po njej nam hoče Bog sam pomagati.

Hiša zlata

Nekako tristo let je minilo po izhodu Izraela iz Egipta. V Jeruzalemu je vladal kralj David. Nameraval je sezidati hišo imenu Gospoda, svojega Boga. Pa mu je prišla Gospodova beseda: »... ne boš zidal hiše mojemu imenu, ker si veliko krvi prelil na zemljo pred menoj. Glej, rodil se ti bo sin; mož miru bo in jaz mu bom naklonil mir pred vsemi njegovimi sovražniki naokrog. Kajti imenoval se bo Salomon in v njegovih dneh bom delil mir in pokoj Izraelu. On bo zidal hišo mojemu imenu« (1Krn 22, 8-10). Tako se je zgodilo.

Po velikosti je bila božja hiša prej podobna kapele kot pa katedrali. Saj ni bila zgradba, v kateri bi se zbirale množice. Bila je razmeroma majhen del celotnega templja, pač pa najbolj svet kraj. Dolga je bila okoli 27 metrov, 9 metrov široka in 13 metrov visoka, razdeljena na dva predela. Notranji del je bil svetišče. V Svetem pismu je takole zapisano: »Notranje svetišče je bilo dvajset komolcev dolgo (9 m), dvajset komolcev široko in dvajset visoko. Obložil ga je s čistim zlatom. Napravil je tudi oltar iz cedrovine. Notranjščino hiše je prevlekel s čistim zlatom in pred notranjim svetiščem, ki ga je pozlatil, napel zlate verižice. Vso hišo je prevlekel z zlatom, prav vso hišo« (1Kr 6,20-22). Hiša zlata.

O templju je Bog povedal: »To je moje počivališče za vedno, tu bom prebival, ker sem si ga zaželel« (Ps 132,14). Vendar pa se je kralj Salomon po končani gradnji zavedal: »Toda mar Bog res more prebivati na zemlji? Glej, nebo in nebes nebesa te ne morejo obseči, koliko manj ta hiša, ki sem jo sezidal« (1Kr 8,27). Zato Salomon moli k Bogu: »Poslušaj prošnjo svojega služabnika in svojega ljudstva Izraela, ko bodo molili na tem kraju. Poslušaj na kraju, kjer prebivaš, v nebesih, poslušaj in odpuščaj« (1Kr 8,30).

Hiša zlata – ta izraz imamo v lavretanskih litanijah kot prisposodbo za Jezusovo mater Marijo. Zlata barva je v krščanski umetnosti izraz božanskosti in barva nebes. Marija je božja umetnina. Bog jo je zgradil za bivališče svojemu Sinu. Moč Svetega Duha jo je od prvega trenutka njenega življenja oblikovala vso čisto, brez madeža izvirnega greha. Radostni vzklík pri preroku Izaiju velja prav posebej za njo: »Silno se veselim v Gospodu, moja duša se raduje v mojem Bogu. Zakaj odel me je z oblačilom odrešenja, ovil me je z ogrinjalom pravičnosti, kakor ženina, ki si nadene venec, kakor nevesto, ki se okraši z nakitom« (Iz 61,10).

O čudo: On, ki ga nebo in nebes nebesa ne morejo obseči, je zgradil »hišo zlato«, Devico Marijo, in z učlovečenjem resnično prebival v njej. Ko se zberemo pri tej hiši zlata, zaupamo: ker ona sama, ki je naša mati, z nami in za nas moli, nas Bog posluša na kraju, kjer prebiva, v nebesih.

Skrinja zaveze

Naši predniki so vse, kar je bilo dragoceno, shranjevali v temu namenjeni skrinji. Hranili so blago, žito in druge vredne predmete. Za žito so bile navadno velike skrinje s predali za različna žita. Za blago in druge predmete pa manjše, ki so bile zunaj tudi pobarvane in okrašene.

Judovsko ljudstvo je v Jeruzalemu v templju v najsvetejšem prostoru, v hiši Božji, hranilo skrinjo zaveze, svoj največji zaklad: Znamenje navzočnosti Boga samega. Skrinja zaveze je bila iz akacijevega lesa; približno 130 cm dolga, 80 cm široka in 80 cm visoka, prevlečena s čistim zlatom znotraj in zunaj, na njenih štirih nogah so bili pritrjeni štirje zlati obroči, vanje vtaknjena pozlačena drogova iz akacijevega lesa ob straneh skrinje, da je bilo mogoče z njima skrinjo nositi. V skrinji pa sta bili kamniti plošči desetih zapovedi v spomin in pričevanje za zavezo, sklenjeno na poti iz Egipta v obljubljeno deželo (prim. 2Mz 25, 10-20). S sveto obljubo se je Bog zavezal, da bo varoval in vodil ljudstvo, ljudstvo pa se je zavezalo, da bo izpolnjevalo njegovo voljo.

Ljudstvo pa se te zaveze spet in spet ni držalo. A Bog je v svoji zvestobi sklenil novo in trajno zavezo, ne samo z izvoljenim ljudstvom, marveč s ponudbo za vsa ljudstva, zapisano ne na kamen, ampak na živo srce. Pričevanje te nove zaveze je Sin Božji, ki je postal človek. Po Devici Mariji se je za večno povezal in zavezal s človeško naravo. Marija je v sebi nosila ta največji zaklad in dokaz Božje ljubezni in zvestobe do nas. Zato jo je moč Svetega Duha od prvega trenutka njenega življenja oblikovala vso čisto, brez madeža izvirnega greha. Zavezi – obljubi »zgodí se mi po tvoji besedi!« – je Marija ostala zvesta v vseh preizkušnjah, tudi pod križem.

Papež Benedikt XVI. je povedal: »Marija je skrinja zaveze, ker je vase sprejela Jezusa; vase je sprejela živo Besedo, celotno vsebino Božje volje, Božje resnice; vase je sprejela Njega, ki je nova in večna zaveza. /.../ Bog nas vabi, da tudi mi na svoj skromen način postanemo skrinja, ki je preoblikovana in poživljena z Njegovo prisotnostjo.«

Kadar prejmemo sveto obhajilo, postanemo na odličen način skrinja, ker hranimo v sebi od mrtvih vstalega Kristusa, najdragocenejši zaklad in največji dokaz Božje ljubezni do nas. Pri tem naj bi ne bila lepa samo naša zunanost, še dosti lepše naj bi bilo naše srce, naša duša, odeta z oblačilom Božje milosti. Bog ne gleda na zunanost. Če bi bili Božjo milost v nas z grehom omadeževali ali izgubili, nam je Kristus dal kot dar vstajenja zakrament sprave, sv. spoved. V prvi Samuelovi knjigi beremo: »Zares, Gospod ne vidi, kakor vidi človek. Človek namreč vidi, kar je pred očmi, Gospod pa vidi v srce« (1 Sam 16,7).

Vrata nebeška

Ob 700-letnici svetišča svete hiše v Loretu (1994) je sv. papež Janez Pavel II. delegatu za obhajanje jubileja Pasqualu Macchiju naslovil posebno pismo. V njem je zapisal, da »sveta hišica v Loretu ni samo »relikvija«, temveč tudi dragocena ikona, ki ne predstavlja abstraktnih resnic, ampak dogodek in skrivnost – učlovečenje Besede. Učlovečenje, ki se ga spominjamo med temi svetimi stenami, pridobi nenadoma svoj pristen svetopi-semški pomen, kajti ne gre samo za golo doktrino o združitvi med Božjim in človeškim, ampak za dogodek, ki se je zgodil v točno določenem trenutku in času, kakor to poudarja apostol Pavel: »Ko pa je nastopila polnost časa, je Bog poslal svojega Sina, rojenega iz žene, rojenega pod postavo« (Gal 4,4).« V tej zvezi omeni Janez Pavel II. tudi izrek sv. Bernarda, da je Marija »via regia« – kraljevska pot – po kateri je Bog prišel k nam in obenem »via regia«, po kateri sedaj mi pridemo k njemu. Naj je dovoljeno, da to poimenovanje Device Marije malo spremenimo in rečemo, da je Marija »porta regia« – kraljevska vrata – po katerih je Bog prišel k nam in je sedaj »porta regia«, po kateri mi pridemo k njemu. Marija, vrata nebeška. Ta naziv Matere Božje nas opozarja: »V nebesih sem doma, tam Jezus krono da, tam je moj pravi dom, tam večno srečen bom.« Mariji je Jezus že dal krono, ona je že doma. Kot naša mati ima samo eno željo: da bi enkrat tudi mi bili tam, kjer je ona.

Da pridemo v sveto hišico v Loretu, moramo skozi dvojna vrata. Najprej skozi vrata bazilike in potem še skozi vrata nazareške hiše. Cerkev slavi dvojna vrata, po katerih imamo dostop do večnega življenja. Najprej in predvsem Kristusa, Gospoda, ki ga je Oče v svoji dobroti postavil za vrata do zveličanja: »Jaz sem vrata za ovce« (Jn 10,7). V Jezusu imamo vrata do odpuščanja, po katerih se nam odpro vrata v nebeški Jeruzalem. Zato nam apostol Pavel naroča: »Če ste torej vstali s Kristusom, iščite to, kar je zgoraj, kjer je Kristus, sedeč na Božji desnici. Mislite na to, kar je zgoraj, ne na to, kar je na zemlji. Kajti umrli ste in vaše življenje je skrito s Kristusom v Bogu. Ko se bo prikazal Kristus, vaše življenje, tedaj se boste tudi vi prikazali z njim v slavi« (Kol 3,1-4).

Že krščanski avtorji prvih stoletij (Cerkveni očetje) gledajo tudi na blaženo Devico kot na vrata. S tem ne mislijo le na njeno materinstvo, ampak tudi na njeno zavze-to in ponižno priprošnje pri Bogu za potujoče božje ljudstvo na zemlji. Naša nebeška mati sama nam naroča, naj stopimo skozi prva vrata, Kristusa: »Kar koli vam reče, storite!« Vstop v Kristusovo kraljestvo se začne s krstom in se ohranja in utrjuje s prejemom drugih zakramentov. Na tej poti pridemo do nebeških vrat. Tja nas spremlja in tam nas čaka ona, ki prosi za nas grešnike zdaj in ob naši smrtni uri, da ob njej kakor skozi druga vrata pridemo v Očetov dom.

Zgodnja danica

Ko se bliža dan, se na nebu blešči jutranja zvezda danica. Naznanja, da bo (kmalu) vzšlo sonce. Ta jutranja zvezda, zgodnja danica, je postala prisposodba za Jezusovo mater Marijo.

V že omenjenem pismu za obhajanje jubileja 700-letnice svetišča svete hiše v Loretu (1994) piše sv. papež Janez Pavel II.: »V zgodovini je bila Marija jutranja zvezda, ki je vzšla pred prihodom Sonca pravičnosti, Kristusa, našega Boga. V življenju Cerkve ostaja Marija skrivnostno še naprej jutranja zvezda vedno, kadar v svoji milosti Gospod ponovno prihaja k nam.«

Pred večnim Bogom je Marija kot zgodnja danica sijala od davnaj. Bog je to skrito »hči sionsko« povezal z načrtom odrešenja človeštva. Izraelsko ljudstvo njene navzočnosti skorajda ni opazilo. Tudi Cerkev, božje ljudstvo nove zaveze, je njeno »luč« le naknadno odkrila, ko je že sijalo sonce Kristus. Če drugi vatikanski koncil pravi, da »samo v skrivnosti učlovečene Besede res v jasni luči zasije skrivnost človeka« (CS 22) potem, tako sklepa Janez Pavel II., velja to še posebej za Jezusovo mater. Njeno skrivnost prav spoznamo samo v luči Kristusove skrivnosti: Vse skrivnosti Marijinega življenja so ena sama skrivnost, in ta je globoko zakoreninjena v Kristusovi skrivnosti. Brez Marije ne razumemo Kristusa, a brez Kristusa ničesar ne razumemo o Mariji. Luč, ki jo zgodnja danica odseva, prihaja vsa od sonca.

V noči adventnega pričakovanja je Marija kot prava jutranja zvezda začela sijati pred prihodom Odrešenika, sonca pravičnosti. Ona je »najgloblje vstopila v zgodovino odrešenja in v sebi na neki način povzema in odseva največje verske skrivnosti. Zato oznanjevanje o njej in njej izkazovano češčenje vabi vernike k njenemu Sinu, k njegovi daritvi in k ljubezni do Očeta« (C 65).

Smemo povedati tudi tako: Marija more biti za nas kakor tista zvezda, ki so jo videli modri. Vzšla je na Vzhodu. Sledili so njenemu sporočilu. Tako so našli Kralja, ki so se mu poklonili in mu darovali.

Vstopni spev pri sv. maši na čast Mariji takole opeva našo nebeško mater: »Devica Marija, ti si kakor ognjeni steber, ki je v puščavi podnevi in ponoči hodil pred ljudstvom, da mu je kazal pot.« In v hvalospevu: »Slavna zaradi Sina sveti vernikom kot upanje in varuhinja vere.«

Ob soncu, ki razsiplje svojo polno svetlobo, postane zvezda danica za nas (navadno) nevidna. In vendar je navzoča na nebu. Tako pravi Janez Pavel II.: Marija je v liturgičnem dogajanju navzoča, ker je bila v (zgodovinskem) odrešenjskem dogajanju navzoča. Pri krščevanju stoji ob vsakem krstnem kamnu, pri obhajanju sv. evharistije pa ob vsakem oltarju. Ko nas je oblila krstna voda, je Jezus rekel svoji Materi: Glej, tvoj sin. Glej, tvoja hči. Tako ji reče tudi vsakokrat, kadar stopimo skozi cerkvena vrata, da bi bili pri sv. maši.

Glej, tvoj sin. Glej, tvoja hči.

Zdravje bolnikov

Združenje, ki vodi in spremlja veliko bolnikov na romanju v Lurd, je UNITALSI. Če ste bili kdaj v Lurdu, ste najbrž opazili ta napis na zastavah pri popoldanski procesiji, ki se je udeležijo tudi bolniki na svojih vozičkih. Ta napis je kratica za »Unione Nazionale Italiana Trasporti Ammalati Lourdes e Santuari d'Italia«. Iz tega je razvidno, da skrbi UNITALSI tudi za romanja bolnikov k svetiščem v Italiji, posebej v Loreto. Tudi v Loretu so se dogajala čudežna ozdravljenja, ki jih zdravniki ne morejo obrazložiti. Sploh je Sveta hiša v Loretu, kakor pravi Janez Pavel II., prvo mednarodno pomembno Mariji posvečeno romarsko svetišče.

V lavretanskih litanijah imamo vzklik »Marija, zdravje bolnikov«. In res, mnogi so prepričani, da jim je Bog na priprošnje Device Marije podaril oz. vrnil zdravje. In to ne samo tisti, pri katerih je Cerkev ozdravljenje priznala kot čudež, temveč tudi mnogi drugi, katerih imen ne najdemo v seznamu čudežnih ozdraviteljev.

Ob vsem tem naj se zavedamo, da izraz »zdravje bolnikov« meri prek telesnega zdravja. To je pomembno za naše verovanje in »zdravo« češčenje Matere Božje, zdravja bolnikov. To tudi ne zmanjša pomembnosti klicanja k Mariji, zdravju bolnikov. Obratno. To mu da šele pravi smisel.

Tega se naučimo, če pogledamo (izvirni) latinski izraz za »Marijo, zdravje bolnikov«. Glasi se »Maria, salus infirmorum«. »Salus« pomeni zdravje, a ne samó. Infirmus je človek v (kakršni koli) svoji nemoči. V Rimu najbolj znana in obiskana Marijina ikona se imenuje »salus populi romani«. Kaže Marijo z Jezusom v naročju. Populus romanus – Rimsko ljudstvo – po Mariji v Kristusu ni prejelo najprej zdravja, marveč je prejelo odrešenje. Rešenje je več kot zdravje. Človek je lahko popolnoma zdrav, pa ni rešen; lahko pa je hudo bolan, a po veri, upanju in ljubezni združen s Kristusom in tako deležen rešenja. Sin Božji ni postal človek zaradi našega zdravja, marveč zato, da nam prinese rešenje. V veroizpovedi povemo o Kristusu, da je »zaradi našega zveličanja prišel iz nebes«. Ko bomo zveličani (to je v nebesih), bo naše rešenje dopolnjeno. Znamenje tega so bili in so tudi čudeži, tudi čudežna ozdravljenja.

Vendar je prav, da z vso vnemo prosimo: Marija, zdravje bolnikov, prosí za nas! Tudi za telesno zdravje. Mati ljubi svoje otroke. Nobena mati bolj kot naša nebeska Mati. Želi, da bi bili srečni, že na zemlji, ne samo in šele v nebesih. Kaže skoraj, da se le ne upamo prav, sami ali skupno močno in vztrajno prositi za zdravje. Nas rešenje, ki nam ga je Jezus Kristus prinesel in deluje v zakramentih Cerkve, zaradi pomanjkanja vere še ni prevzelo in se bojimo, da bomo razočarani, če (navidezno) ne bomo uslišani? Potem moramo tem bolj prositi: Salus infirmorum – Marija, zdravje bolnikov, prosí za nas!

Pribežališče grešnikov

Sodobne prometne možnosti omogočajo mnogim ljudem obisk tudi zelo oddaljenih romarskih krajev. Marsikdo bi drugače sploh ne prišel npr. v Lurd ali v Fatimo, v Čenstohovo ali Rim, kaj šele Jeruzalem ali Guadalupe. Naraslo pa je tudi število tistih, ki romajo peš. Tako imamo pri nas Hemino romarsko pot in Marijino romarsko pot. Znana je Jakobova pot. Za peš romarje so bila in so ponekod še danes v gotovih presledkih posebna zavetišča za prenočitev. Po gorskih krajih so kočje, ki nudijo zatočišče tudi pred nevihtami. Zatočišče ali zavetišče imenujemo lahko tudi pribežališče. Gre za kraj, kamor se zatekamo, da bi bili na varnem. Radi molimo k Materi Božji: »Pod tvoje varstvo pribežimo ...« Marija – naše pribežališče.

Papež Janez Pavel II. piše v svojem pismu ob jubileju Svete hiše: »Loreto je mir za dušo, je posebno srečanje z Bogom; je zatočišče za tiste, ki iščejo Resnico in smisel svojega življenja.« Papež upa, da se bo vedno bolj uresničilo, kar je o Loretu že ob drugi priložnosti povedal: »V Loretu pristopijo vsak dan nešteti verniki iz vseh krajev sveta k zakramentu svete spovedi in evharistije in mnogi se spreobrnejo od nevere k veri, od greha k milosti, od mlačnosti in površnosti k duhovni gorečnosti in zavzetosti za pričevanje.«

Spoved je zakrament Božjega usmiljenja. Božje usmiljenje pa ima svoj vrh v trpljenju in smrti Kristusa na križu. Pri skrivnosti križa pa, kakor pravi Janez Pavel II., nihče ni bil tako udeležen kakor Mati križanega: »Marija torej najgloblje pozna skrivnost božjega usmiljenja. Ona pozna njegovo ceno, in ve, kako visoka je. Ko je na izreden način izkusila usmiljenje, je tudi ona postala »usmiljena« v vsem svojem zemeljskem življenju, predvsem pa pod križem svojega Sina.« Tam je slišala iz Jezusovih ust: »Oče, odpusti jim ...« Z vsem srcem se je pridružila tej Sinovi prošnji.

Z vsako zdravamarijo jo prosimo: Prosi za nas grešnike! Zato hoče z vso svojo materinsko ljubeznijo zbuditi v nas željo po srečanju z Božjim usmiljenjem v odpuščanju grehov v zakramentu sv. spovedi. Kakor kaže, doseže to posebej v njej posvečenih romarskih svetiščih. Vera in zaupanje v njeno materinsko ljubezen in priprošnje toliko ljudi privabita na te kraje.

Bazilika tudi v Loretu, ta mogočna zgradba, v kateri se vsak dan zbirajo romarji, je znamenje Marijine materinske ljubezni. Pri njej in v njej najdejo zavetišče in pribežališče vsi, ki iščejo mir za dušo. Ob Marijinem spremstvu stopijo potem pred spovednika, ki jim v imenu od mrtvih vstalega Kristusa more povedati: Gospod ti je odpustil, pojdi v miru!

Tolažnica žalostnih

Najbolj tolažljiv stavek v Svetem pismu, tako pravijo, se glasi: »Bog je svet tako vzljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da bi se nihče, kdor vanj veruje, ne pogubil, ampak bi imel večno življenje« (Jn 3,16). Najbolj žalosten stavek v Svetem pismu, tako pravijo, pa se glasi: »Gospod, nimam nikogar ...« (Jn 5,7). Nimam nikogar, ki bi mi pomagal. Temu podobno toži molivec v Stari zavezi: »Oziram se na desno in gledam, in ni ga, ki bi se menil zame. Nimam kam se zateči, nikogar ni skrb za moje življenje« (Ps 142,5).

Dosti žalosti je na tej naši zemlji. Saj jo v molitvi imenujemo »dolina solz«. Apostol Janez piše v zadnji knjigi Svetega pisma o novi zemlji, ko bo Bog sam prebival s svojim ljudstvom: »In obrisal bo vse solze z njihovih oči in smrti ne bo več, pa tudi žalovanja, vpitja in bolečine ne bo več.« (Raz 21,4) Tako daleč pa še nismo. Smo šele na poti tja. Vendar nismo brez tolažbe: »Jezusova mati ... sveti tu na zemlji potujočemu Božjemu ljudstvu kot znamenje trdnega upanja in tolažbe, dokler ne pride Gospodov dan« (Vat II. C 68). Na našem potovanju na zemlji imamo Marijo kot tolažnico. Zato v lavretanskih litanijah kličemo k njej: Marija, tolažnica žalostnih, prosi za nas.

Ko so pri mestu Nain »nesli ven mrliča, edinega sina matere, ki je bila vdova, in jo je Gospod zagledal, ... ji je rekel: »Ne jokaj!« Pristopil je in se dotaknil nosil. Tisti, ki so nosili, so se ustavili in rekel je: »Mladenič, rečem ti: Vstani!« Mrtvi se je vzdignil ... in Jezus ga je dal njegovi materi« (Lk 7,12-15).

Ko je Jezusova mati doživljala največjo žalost ob trpljenju Sina na križu, ji je Jezus dal nalogo za nas vse, ko ji je poveril učenca Janeza: »Žena, glej, tvoj sin.« Učencu in z njim nam vsem pa je dal tolažbo: »Glej, tvoja mati.« Ko so potem njenega Sina mrtvega sneli s križa in nesli h grobu, nihče ni pristopil in ustavil spreveda. Njenega mrtvega Sina so položili v grob. Izkusila je žalost do zadnje kapljice. Vendar je obenem verovala v zmagovitost življenja. Zato ji ga v velikonočnem jutru ni bilo treba iskati v grobu.

Če povežemo Jezusovo besedo vdovi v njeni in učenca v njegovi žalosti, potem nam reče Jezus v naših žalostih: Ne jokaj. Glej, tvoja mati! Ona, ki je »vse, kar se je zgodilo, shranila v svojem srcu« (Lk 2,51), tudi Simeonovo prerokbo »... tvojo lastno dušo bo presunil meč ...« (Lk 2,34-35), pod križem ni le odkrila pomena, temveč je tudi okusila vso bridkost Simeonove napovedi. Naši predniki so ravno v pogledu na Zalostno Mater Božjo iskali in našli moč v svojih žalostih. S čiščenjem Marije sedmih žalosti so spoznali, da je bilo celo njeno življenje prepleteno z žalostmi in stiskami. Kljub temu je ostala zvesta v veri in zaupanju v Božjo ljubezen in moč. Od tako preizkušane matere sprejmemo tolažbo.

Ne jokaj. Glej, tvoja mati!

Pomoč kristjanov

Papež Pij VII. se je maja leta 1814 po skoraj petletnem mučnem pregnanstvu v Franciji vračal v Rim. Spotoma se je moral za nekaj dni ustaviti v mestu Cesena, blizu Ravene. Tu je napisal kratko okrožnico, v kateri imenuje konec svojega pregnanstva »zmagoslavje Božjega usmiljenja«. Konec ujetništva in pregnanstva je prišel namreč povsem nepričakovano. Ko se je papež 24. maja končno vrnil v Rim, je v zahvalo določil, da se ta dan vsako leto obhaja v čast Matere Božje »Marije, pomočnice kristjanov«. To pomeni, da Marija pomaga ne le temu ali onemu posameznemu kristjanu, ampak celotni skupnosti kristjanov. Napoleon je z ujetništvom in pregnanstvom papeža hotel zatreti celotno Cerkev: »Udaril bom pastirja in razkropile se bodo ovce črede« (Mt 26,31). Papež in verniki pa so se zaupno in vztrajno zatekali k Materi Božji za njeno priprošnjo.

V lavretanskih litanijah je že prej skozi stoletja odmeval klic »Marija, pomoč kristjanov, prosi za nas.« Krščanska skupnost v Evropi je to pomoč Matere Božje ponovno doživela. Praznik Rožnovenske Matere Božje 7. oktobra in god Marijinega imena 12. septembra še danes pričujeta o tem.

7. oktobra 1571 je na pobudo papeža Pija V. v bitki na morju pri Lepantu krščanska ladijska armada pod poveljem Juana d'Austria premagala dosti močnejšo muslimansko armado. Tako je bil vdor muslimanov v Evropo vsaj začasno preprečen. Zmago so kristjani pripisali predvsem priprošnji Matere Božje. Krščanski vojaki, ki so se vračali, so grede priromali v Loreto in se zahvalili Materi božji. Med njimi so bili tudi mnogi rešeni kristjani, ki so prej kot sužnji muslimanov kot veslači služili na njihovih ladijah. Verige, s katerimi so bili za veslanje priklenjeni, so v znamenje hvaležnosti za rešitev pustili pri Materi Božji. Iz teh verig so bila skovana omrežja, ki ločijo stranske kapele loretskega svetišča od cerkvene ladije. Za obletnico zmage je papež uvedel praznik Rožnovenske Matere Božje.

Leta 1683 so muslimani (drugič) oblegali Dunaj. 12. septembra je združena krščanska vojska z zastavo Matere Božje pod poveljem poljskega kralja Jana Sobieskega z zmagovito bitko na Kahlenbergu rešila Dunaj. Papež Inocenc XI. je nato za 12. september uvedel praznik Marijinega imena.

V lavretanskih litanijah imamo štiri vzklike, ki izrecno govorijo o Mariji kot naši srednici pred Bogom: za bolnike, za grešnike, za žalostne in za verujoče v skupnosti Cerkve. Zadnje je v našem času in pri nas postalo zelo aktualno. Katoliška Cerkev in katoliška vera – oboje se zdi, je od zunaj in od znotraj ogroženo. Obstoj enega in drugega stoji na neomahljivi skali: na Kristusu. Z našo nebeško Materjo pa hočemo, da bi na tej skali vsi našli zavetje in večno življenje.

Kraljica mučencev

Poročilo o mučeništvu sv. Štefana nam je dobro znano. Kakor Jezus na križu tudi sv. Štefan moli za svoje preganjalce in izroča svojega duha Gospodu. Jezus mu je zgled. Ker se po Jezusovem zgledu ravna, je za druge priča za Jezusa. Jezus je po svojem vstajenju rekel svojim učencem: »Tako je pisano: Mesija bo trpel in tretji dan vstal od mrtvih, in v njegovem imenu se bo oznanilo vsem narodom spreobrnjenje v odpuščanje grehov, ... Vi ste pričete teh reči.« (Lk 24,46-48) Sv. Štefan je bil prvi, ki je svoje pričevanje v besedi potrdil tudi v prenašanju trpljenja do smrti, prvi mučenec. Bil je zvesta priča za Jezusa. S tem pa je tudi sam postal zgled za druge.

Sv. Bernard (1090–1153) je imenoval Marijo »kraljico mučencev«, ker je neizmerno trpela, ko je na križu trpel in umiral njen in Božji Sin Jezus Kristus. Obhajilni spev pri sv. maši »Device Marije pod Gospodovim križem« pravi: Blagor Devici, ki je pod Gospodovim križem prejela palmo mučeništvu, ne da bi pretrpela smrt.

V lavretanskih litanijah imamo vzklik: Marija, kraljica mučencev. Ni kraljica mučencev, ker nad njimi vsemi gospoduje, marveč ker je ona najbolj trpela in je najlepša priča za Jezusa ter najlepši zgled nam vsem. Rečeno je, čim bolj kdo ljubi, tem bolj tudi trpi. Izmed ljudi Jezusa nihče ni tako ljubil kakor Marija. Zato je ona ob njem tudi najbolj trpela. Pred koncilsko liturgično obnovo smo na cvetni petek pri sv. maši imeli spomin Marije sedmih žalosti. Spev po berilu (iz ust Žalostne Matere Božje pod križem) se je glasil: O, vi vsi, ki greste tu mimo, poglejte in opazite, ali je katera bolečina kakor moja bolečina.

»Marija je vstopila v zgodovino odrešenja najgloblje in v sebi na neki način povzema in odseva največje verske skrivnosti. Zato oznanjevanje o njej in njej izkazovano čiščenje vabi vernike k njenemu Sinu, k njegovi daritvi in k ljubezni do Očeta. Verniki postajajo bolj in bolj podobni svoji vzvišeni Vzornici s tem, da stalno napredujejo v veri, upanju in ljubezni ter v vsem iščejo in izpolnjujejo Božjo voljo. Saj je bila Marija v svojem življenju zgled tiste materinske ljubezni, s katero morajo biti prežeti vsi, ki sodelujejo pri apostolskem poslanstvu.« (Vat II. C 65). K temu sodelovanju pa so poklicani vsi krščeni in birmani: Zakrament birme (namreč) tiste, ki so krščeni, ... obogati s posebno močjo Svetega Duha in jim tako nalaga strožjo dolžnost, da kot resnične Kristusove priče hkrati z besedo in dejanjem razširjajo in branijo vero. (Vat II. C 11)

Vsak kristjan naj bi bil z vsem svojim življenjem v smislu Svetega pisma mučenec in mučenka, namreč priča za Kristusa. Na prvi hip pa pri mučencih mislimo na muko in trpljenje. V tej zvezi naj posnemamo zgled Matere Božje s tem, da v vseh skrbih in težavah, v boleznih, starosti in onemoglosti zaupamo v Boga in njegovo ljubezen. Vse pa – po možnosti pri sv. maši – v duhu damo Kristusu v roke. Tako postane naše trpljenje neprecenljiv zaklad za zveličanje tistih, ki zanje molimo. In za naše zveličanje.

Kraljica spoznavalcev

Če kupite nov avto, bo imel kot opremo tudi navigacijski sistem. S pomočjo tega se znajdete tudi v kraju, kjer se drugače ne spoznate. Lahko seveda tudi vprašate človeka, ki se spozna in vam pove. Če ste pa na tujem kraju med množico tujih ljudi in zagledate policaja, boste vprašali njega. Spoznate ga po zunanjsosti, po njegovi obleki. So še drugi poklici, ki nam pridejo prav in smo veseli, da jih spoznamo po obleki.

V lavretanskih litanijah kličemo: Marija, kraljica spoznavalcev, prosi za nas. V latinščini se ta oznaka za Mater Božjo glasi »regina confessorum«. Confessor je poimenovanje za svetnika nemučenca, ki je kljub nasprotovanju in preganjanju javno priznal Kristusa in izpovedal vero. Lahko pa je to tudi svetnik nemučenec, ki je kratkomalo zgledno živel po evangeliju in krščanski veri. Oznako spoznavalec so imeli na primer sv. Martin, sv. Stanislav in sv. Leopold. Če pa pogledamo v sedanjo mašno knjigo, ne najdemo več »sv. Martin, škof in spoznavalec«, temveč »sv. Martin, škof«, ne »sv. Stanislav, spoznavalec«, temveč »sv. Stanislav, redovnik« in ne »sv. Leopold, spoznavalec«, marveč »sv. Leopold, deželni grof«. Za sv. žene pa taka oznaka (v ženskem spolu) sploh ni bila v uporabi.

Dejstvo, da lavretanske litanije (še) govorijo o spoznavalcih in Mariji kot njihovi kraljici, nas izzove, da razmislimo o tem, kaj se za tem skriva. To pa je še kako pomembna in pomembna zadeva: kaj nam pomenita evangelij Jezusa Kristusa in vera? Kakšno vlogo imata v našem vsakdanjem in prazničnem življenju? Smo s svojim govorjenjem, obnašanjem in delovanjem spoznavni kot kristjani? Je naše življenje za sosedo in soseda lahko kakor navigacijski sistem, da najdejo – če hočejo – v Kristusu vodnika v večno življenje?

Pri krstu je rečeno: »Postal/postala si nova stvar in oblekel/oblekla si Kristusa. To belo oblačilo naj ti bo znamenje tega dostojanstva, prinesi ga brez madeža v večno življenje.« Krstna obleka je znamenje, da je v nas zaživel Kristus. Naše mišljenje, govorjenje in obnašanje je »obleka«, po kateri smo prepoznavni kot kristjani, kot Kristusovi. Koncil ima zapisano, da so v Cerkvi vsi poklicani k svetosti po apostolovi besedi: To je namreč Božja volja, vaše posvečenje (1 Tes 4,3). V Cerkvi ne potujejo vsi po isti poti, toda vsi so poklicani k svetosti. Okrepljene z močnimi zveličavnimi sredstvi kliče Gospod vse kristjane v kakršnikoli razmerah in v vsakem stanu, vsakega po njegovi lastni poti, k tisti popolni svetosti, katere polnost ima Oče sam (C 11, 32).

Marija je potovala po njej lastni poti in je bila okrepljena s tem primernimi zveličavnimi sredstvi. Na izreden način je Kristus v njej zaživel in je ona živela z njim in živi z njim. V njeni ljubezni do Kristusa in do nas njenih otrok nas zna najlepše voditi h Kristusu. Je kraljica confessorum, kraljica spoznavalcev.

Immaculata

Marijin praznik v adventu, 8. december, Brezmadežno spočetje Device Marije, je v Avstriji povezan z zgodovino države. Najbrž se avstrijski državljani, tudi katoličani, tega komaj še zavedajo. Saj se v javnosti, kadar 8. december ni nedelja, ta praznik omeinja le v zvezi z nakupovanjem (božičnih daril) in s trgovskim izkupičkom.

V Avstriji sega 8. december kot državni praznik nazaj v prvo polovico 17. stoletja. Po končani tridesetletni vojni je cesar Ferdinand III. vpeljal ta dan kot državni praznik v zahvalo, da je bila Avstrija v času vojne obvarovana pred tujo vlado. Ko pa je v prejšnjem stoletju zavladal nacizem, so državni praznik odpravili. Po drugi svetovni vojni je več sto tisoč Avstrijcev podprlo peticijo za ponovno uveljavitev 8. decembra kot državnega praznika. Avstrijski parlament je leta 1955 sklenil, da naj se 8. december zopet obhaja kot državni praznik – v zahvalo, da je Avstrija postala svobodna država. V tem letu je dobila državno pogodbo. Ta pa je bil tudi sad rožnovenske molitvene akcije.

Cerkveni praznik brezmadežnega spočetja Device Marije je prvotno vpeljal sv. škof Anzelm Canterburyski v 12. stoletju. Papež Klemen XI. ga je leta 1708 dovolil za vesoljno Cerkev. Papež Pij IX. pa je leta 1854 vsebino praznika razglasil kot versko resnico, namreč »da je bila blažena Devica Marija v prvem trenutku svojega življenja obvarovana vsakega madeža greha, in sicer po edinstveni milosti in izvolitvi, ki jo je podelil vsemogočni Bog z ozirom na zaslužene Jezusa Kristusa, odrešenika človeškega rodu – to je od Boga razodet nauk in ga morajo zato vsi verniki trdno in stanovitno verovati«. S tem je bil praznik izrecno potrjen. Papež pa je s tem potrdil tudi vzklík v lavretanskih litanijah: Marija, »kraljica brez madeža izvirnega greha spočeta, prosi za nas.«

Vera v brezmadežno spočetje Device Marije je bila že v najstarejših časih krščanstva živa. O tem piše papež Pij IX. v zvezi z razglasitvijo tozadevne verske resnice. Obširno poroča, kako se je vera v to skrivnost poglobljala, utrjevala in širila skozi stoletja. Že njegove prednike so mnogi škofje, redovni predstojniki, a tudi državniki prosili, da bi jo razglasili kot versko resnico. On sam je vse škofo prosil za mnenje in po skrbni presoji in iskreni molitvi to izvršil. Štiri leta pozneje so nebesa sama to potrdila v prikazovanjih Matere Božje v Lurdu.

Razglasitev te verske resnice je bila tudi odgovor na pojavljajoče se in že kar močno mnenje v Evropi, da si more človek z lastno pametjo in močjo urediti srečno življenje ter da ne potrebuje Odrešenika in odrešenja. To pomeni, da ni greha. Krščanstvo je odveč, ker človeka le ovira na poti do prave sreče. To mnenje je danes še močnejše in skuša vedno bolj oblikovati državno zakonodajo in vsakdanje življenje. Zelo smo potrebni priprošnje Brezmadežne Device Marije.

Kraljica v nebesa vzeta

Z verskega vidika je splošna človeška zgodovina obenem področje, na katerem se dogaja pot Boga s človekom in človeka z Bogom ali brez Boga. Kako bi moglo biti drugače! To prepletenost vidimo v tem, da v neki zgodovinski dobi gotova verska resnica postane za življenje ljudi posebej pomembna. En primer je verska resnica o vnebovzetju Device Marije.

V Jeruzalemu so že v 5. stoletju obhajali 15. avgusta spomin dneva, ko je Marija »zaspala«. V Rimu so sprejeli to praznovanje v 8. stoletju kot praznik Marijinega vnebovzetja. Da je vsak katoličan dolžan verovati, da je bila Marija z dušo in telesom vzeta v nebesa, pa je bilo kot obvezna verska resnica razglašeno šele v 20. stoletju. Leta 1950 je papež Pij XII. razglasil to dogmo.

V katerem zgodovinskem času je to bilo?

To je bilo po drugi svetovni vojni. V to vojno je bilo neposredno ali posredno vključenih več ko 60 držav. Stala je življenje več ko 60 milijonov ljudi in prizadela je ves svet. Milijoni ljudi so umrli posredno zaradi holokavsta (shoa) in drugih množičnih umorov, prisilnega dela in nešteti vojnih zločinov. Do tedaj zgodovina ne pozna tako hudega napada na dostojanstvo človeka. Pohojena in poteptana sta bila človek in človeško življenje. Podoba človeka je bila grozno izmaličena

Leta 1950 je papež Pij XII. v zvezi z razglasitvijo verske resnice zapisal: Naša služba, kakor sedanja doba sploh, trpi zaradi tolikih skrbi, težav in najhujših tisk, ker so mnogi zašli s poti resnice in pravice. Vendar nam je v veliko tolažbo, da krščanska vera v javnosti postaja bolj vidna, iz dneva v dan raste češčenje preblažene Device Marije in skoraj povsod spodbuja k boljšemu in bolj svetemu življenju. Zato se um in srce Marijinih otrok z večjo vne-mo poglobljata v premišljevanje njenih privilegijev. Bog je v svoji previdnosti dal, da ravno v tem času zažari privilegij vnebovzetja telesa deviške Matere Božje.

Upamo lahko, da bo premišljevanje čudovitih Marijinih vrlin vodilo k boljšemu spoznanju vrednosti človeškega življenja. Medtem ko materializem in pokvarjenost mišljenja grozita poteptati vse vrednote in uničiti človeško življenje, pokaže ta verska resnica na izredno veličino človeka, njegove duše in njegovega telesa. Obenem pa vera v vnebovzetje (telesa in duše) Device Marije utrjuje vero v naše lastno vstajenje.

Tako nekaj misli papeža Pija XII. Leto 1950 je bilo tudi sveto leto, jubilejno leto. Papež se je veselil, da je smel v svetem letu vplesti v krono Device Marije dodaten bisser. Določil je, da se v lavretanskih litanijah doda vzklik: Marija, kraljica v nebesa vzeta, prosi za nas. Vzklik je bil umeščen tako, da pokaže, na kateri verski resnici predvsem stoji: umeščen je za vzklikom Kraljica brez madeža izvirnega greha spočeta.

Človeško življenje – koliko je danes vredno?! Marija, prosi za nas!

Okno z Marijo v zimski cerkvi na Otoku ob Vrbskem jezeru GOTTHARDT

Kraljica rožnega venca

Na Trgu sv. Petra v Rimu se je 13. maja 1981 zgodil atentat na papeža Janeza Pavla II. Papež bi moral biti mrtev. Pa je Božja moč preprečila namen napadalca. Papež je bil o tem prepričan. Prepričani so bili tudi zdravniki, ki so skrbeli zanj in so ugotovili pot krogle. Eno leto pozneje, 13. maja 1982, je papež romal v Fatimo in se zahvalil Materi Božji. Njenemu varstvu je pripisal dejstvo, da je ostal pri življenju. Atentat se je namreč zgodil na obletnico prvega prikazovanja Matere Božje v Fatimi 13. maja leta 1917. Papež je prinesel tudi kroglo, ki ga je zadel in je sedaj pritrjena v krono kipa Fatimske Matere Božje. Sam je izjavil, da »je bila materina roka, ki je vodila pot krogle« tako, da je smel »papež, ki se je boril s smrtjo, obstati pred pragom smrti«. Njegov naslednik, papež Benedikt XVI., je o tem pretresljivem dogodku na Trgu sv. Petra v Rimu rekel: Da je bil papež Janez Pavel II. rešen, »kaže, da ne obstaja nespremenljiva usoda, temveč da vera in molitev vsebujeta moč, ki zmore poseči v tok zgodovine«.

Moč vere in molitve. To je fatimsko sporočilo. Pri vsakem prikazovanju je Marija naročala molitev rožnega venca: »Hočem, da molite vsak dan rožni venec.« 13. septembra pa: »Molite še naprej rožni venec, da boste izprosili konec vojne.« Vera in molitev vsebujeta moč, ki zmore poseči v tok zgodovine, osebne in svetovne! Pri zadnjem prikazovanju 13. oktobra 1917 je povedala: »Sem Gospa rožnega venca.«

V lavretanskih litanijah imamo vzklik: Marija, »Kraljica presvetega rožnega venca«. Z okrožnico »Supremi apostolatus« je papež Leon XIII. za ves mesec oktober leta 1883 in še do drugega novembra nujno prosil in naročal molitev rožnega venca in lavretanskih litanij. Z veliko vnemo in vztrajnostjo naj bi po vseh farah in redovnih skupnostih na priprošnja Device Marije izprosili zelo potrebno Božjo pomoč v tedanjem času. Močno je papeža skrbelo naraščajoče brezverstvo, zmotni nauki, pokvarjenost družbenega življenja in sovražnost do Cerkve. Ob tem je Leona XIII. najbolj skrbela večna usoda duš, za katere je Jezus Kristus prelil svojo predragoceno kri. Papež je opozoril, kako je molitev rožnega venca v hudih stiskah prejšnjih stoletij prinašala rešitev. Na sveti večer istega leta 1883 je določil, da se lavretanskim litanijam doda vzklik »Kraljica rožnega venca – prosi za nas«.

Dobra štiri leta pozneje je v krški škofiji prevzel službo škofa Jožef Kahn. Takoj na začetku svoje službe je v pismu vsem župnikom v škofiji prosil, naj vabijo k molitvi rožnega venca in uvedejo rožnovensko bratovščino in živi rožni venec. Zakaj? Skrbeli so ga upad verskega in molitvenega življenja, pokvarjenost družinskega in družbenega življenja in pomanjkanje duhovnih poklicev. Brez molitve ne bo šlo. To velja tudi danes. Marijino naročilo v Fatimi pokaže na učinkovito zdravilo. Rožni venec je kakor podaljšana roka Matere, ki zmore poseči v tok zgodovine, osebne in svetovne!

Kraljica družine

Včem je krivda Evrope? Glavna krivda Evrope je njen NE življenju. Evropa je trikrat rekla NE. Prvič leta 1968 z zavrnitvijo Humanae Vitae«, okrožnice papeža Pavla VI. »Drugič leta 1975, ko so zakoni o splavu preplavili Evropo. Tretjič, ko je vlada privolila v homoseksualne zakonske zveze, tudi v Avstriji: to je tretji NE. In to ni najprej moralna zadeva, ampak vprašanje danosti, dejstev: Evropa bo umrla, ker je življenju rekla NE.«

Tako je povedal kardinal Christoph Schönborn 27. marca leta 2008 škofom iz Evrope, ki so bili v skupnem zasedanju v Jeruzalemu zbrani v dvorani zadnje večere. Omenjeni trikratni NE se je v zadnjih letih v družbi in državnih zakonodajah še bolj utrdil in razširil.

Papež Janez Pavel II. je od začetka svojega službovanja svoje moči zastavil za ohranitev in utrditev Božjega načrta o zakonu in družini. O tem priča enkratni projekt v zgodovini Cerkve: Od septembra 1979 do novembra 1984, torej skozi pet let je s presledki ob sredah pri avdienci svoj nagovor posvetil dostojanstvu človeka, ljubezni med možem in ženo ter družini v luči stvarjenja in Svetega pisma.

Posebno pozornost je posvetil tudi škofovski sinodi v Rimu jeseni 1980 o nalogi krščanske družine v današnjem svetu. Sinodo je priporočil priprošnji Matere Božje. Njena priprošnja ga je po njegovem prepričanju tudi rešila gotove smrti ob atentatu 13. maja 1981 pri splošni avdienci na Trgu sv. Petra v Rimu. Naj bi njegova smrt tudi preprečila nadaljevanje njegovih katehez o družini? Ni pa več mogel isti dan objaviti ustanovitve dveh institucij v službi za družino: papeškega sveta za družine in mednarodnega znanstvenega inštituta za študije o zakonu in družini na lateranski univerzi.

Prvi predsednik mednarodnega znanstvenega inštituta, kardinal Carlo Carraffa, je z dovoljenjem papeža izročil inštitut zavetju Fatimske Matere Božje. Pismo je obvestil fatimsko vidkinjo s. Lucijo o ustanovitvi inštituta in jo prosil za molitve. S. Lucija mu je odgovorila in pismo zaključila z napovedjo: »Prišel bo čas, ko se bo odločilni spopad med satanom in Kristusovim kraljestvom dogajal v zvezi z zakonom in družino. Kdor bo branil zakon in družino, bo doživel hudo preganjanje, vendar ne bojte se. Naša ljuba Gospa mu je že strla glavo.« Kardinal Carraffa je to še pred svojo smrtjo septembra leta 2017 pisno zabeležil in dodal: »Kar je s. Lucija napovedala, se ravnokar dogaja pred našimi očmi.«

Skrb papeža Janeza Pavla II. za dobro družine je prisotna in se ji pridružimo, kadar molimo lavretanske litanije. Leta 1995 je namreč določil, da se litanijam doda vzklik »Marija, kraljica družine, prosi za nas.« Naj bi se iz čim več src in čim večkrat dvigala ta prošnja proti nebu.

Kraljica miru

Bodite danes vi, dragi otroci, tu v Rimu in po vsem svetu, predvsem pa na žalostnih krajih, kjer vladata železo in ogenj, bodite pred Bogom naši poslanci za mir. En sam otrok v sijaju svoje milosti gane Božje srce: en sam otrok v naročju kapetana Albuquerqueja je zmožgal ponovno pomiriti vihar na morju in rešiti posadko; pa tisoč otrok, milijon otrok danes ne bo ganilo Srca Jezusovega?»

Tako je papež Benedikt XV. sredi prve svetovne vojne spodbujal zbrane rimske otroke k molitvi za mir. V pogledu na to, koliko lahko otrok v svoji nepopustljivi nadležnosti doseže pri starših, je otroke imenoval »vsega zmožni« in jih prosil »podajte roko Kristusovemu namestniku in ga podprite z vašimi dragocenimi molitvami«. V molitvi otrok je videl posebno moč pred Bogom.

Dva meseca po izbruhu prve svetovne vojne je bil septembra 1914 izvoljen za papeža. Z vso močjo se je trudil, da bi verniki molili za mir. Poleg tega pa je ponovno in goreče prosil in rotil državne voditelje, naj ustavijo bratomorne spopade. Zelo je bil žalosten, ker ga niso poslušali. 40 držav je bilo vpletenih v vojne spopade. Blizu 17 milijonov ljudi je šlo v smrt: v Evropi, na Bližnjem vzhodu, v Afriki, v vzhodni Aziji in na morju.

Papež se je zatekel k Materi Božji. 5. maja leta 1917 je določil, da se lavretanskim litanijam doda vzklík: Marija, kraljica miru, prosi za nas. Že osem dni zatem, 13. maja 1917, se je Marija v Fatimi prvič prikazala trem otrokom in jih prosila: »Molite vsak dan rožni venec, da boste izprosili svetu mir in konec vojne.« Pri zadnjem prikazanju, 13. oktobra 1917, je Marija rekla: »Še naprej vsak dan molite rožni venec. Vojne bo konec in vojaki se bodo v kratkem vrnili domov.«

Škofje z vsega sveta, zbrani na drugem vatikanskem koncilu, so opozorili na to, da »mir ni le v tem, da ni vojne, niti ni to zgolj urejevanje ravnotežja med nasprotniki niti posledica nasilnega gospodovanja; mir v pravem in polnem pomenu je »delo pravičnosti« (Iz 32,17). Mir je sad skupne blaginje, ki je zaradi časovnega razvoja podvržena nenehnim spremembam. Zato mir nikoli ni za vedno pridobljen, marveč ga je treba neprestano graditi. Ker je vrh tega še človekova volja nestalna in ranjena po grehu, zahteva skrb za mir od vsakogar, da stalno obvladuje svoje strasti, od zakonite oblasti pa trajno budnost. Mir je tudi sad ljubezni, ki gre dalje od tega, kar zmore uresničiti pravičnost.«

Zato je naša molitev in priprošnja Kraljice miru nujno potrebna. Molitev rožnega venca v povezavi z lavretanskimi litanijami, kakor je navada pri šmarnicah, pomaga graditi mir. Fatimska Mati Božja je dala še večjo težo temu, kar je papež Benedikt XV. tako želel: da molijo (tudi) otroci.

Mati Cerkve

Poznate domačo krajevno Cerkev? Kaj lahko poveste o domači fari, farni cerkvi, podružnici ali podružnicah?

Krajevna Cerkev je škofija in je del vesoljne Cerkve. Na njenem čelu je škof kot naslednik apostolov. Naša domača krajevna Cerkev je torej krška škofija. Ustanovljena je bila v 11. stoletju in obsega avstrijsko deželo Koroško, ki ima okoli 560.000 prebivalcev. Od teh je približno 360.000 katoličanov.

Krška škofija je sestavljena iz 24 dekanij s skupno 336 župnijami, ki imajo poleg farne cerkve še skupno 700 podružnic. 1000 cerkva krasi našo lepo deželo. Peljite se pet kilometrov po naših dolinah, zagotovo boste videli kakšno cerkev.

Papež Janez Pavel II. je leta 1988 obiskal Avstrijo. V helikopterju je preletel velik del Avstrije. Presenečen je bil nad velikim številom cerkva. Prišel je tudi na Koroško in 25. junija v Krki obhajal sv. mašo v okviru romanja treh dežel. Pri pridigi je med drugim rekel: »Če kristjani ne bodo več izpovedovali svoje vere z zgledom svojega življenja in z besedo, potem jim bo vzeta luč. Drugi bodo prišli in zavzeli prostor, ki ga kristjani ne bodo več zapolnili. Začnite znova govoriti o veri, prenašati vero v pogovoru generacij, zakoncev, sodelavcev in prijateljev. Če bodo Kristusovi učenci utihnili, bodo kamni govorili: kamni zapuščenih in razpadlih cerkva. Prav je, da skrbite za vaše čudovite stare cerkve. Še pomembneje je, da te cerkve ob nedeljah napolnite z življenjem. Še pomembneje je, sami biti Cerkev: stavba iz živih kamnov.«

Tako nas je papež opomnil na nalogo, ki jo imamo po krstu in birmi. Mimogrede je s tem razložil dvojni pomen besede »cerkev«: eno in prvotno je Cerkev kot skupnost vernikov – »živih kamnov«; drugo pa stavba, v kateri se verniki zbirajo in je po njih imenovana. Jasno, da brez žive Cerkve ni treba zgradbe cerkve. Zato je skrb za obstoj žive Cerkve, za stavbo iz živih kamnov pomembnejša. Vsak krščen in birman kristjan je poklican, da sodeluje pri tej gradnji in obnovi.

Zelo bogat je nauk o (živi) Cerkvi, Kristusovi ustanovi in skrivnosti, ki ga je zbral drugi vatikanski koncil. O njej ni mogoče govoriti in razmišljati, ne da bi pri tem srečali Jezusove matere Device Marije. S tem da je postala mati Kristusova, je postala po milosti tudi naša mati in mati Cerkve. To njeno materinstvo neprestano traja. Ona sveti tu na zemlji potujočemu Božjemu ljudstvu kot znamenje trdnega upanja in tolažbe, dokler ne pride Gospodov dan.

Njeno vlogo kot »Mati Cerkve« je potrdil papež Pavel VI. Ta naziv za Jezusovo mater je bil sprejet tudi v lavretanskih litanijah: Marija, mati Cerkve, prosi za nas. Če se hočete z besedo in melodijo poglobiti v to Marijino skrivnost, zapojte vse kitice Marijine pesmi: O Marija, naša ljuba mati, sprejmi v milostno Srce verne vse, ki množice jih tvoje danes ti priporoče.

Sveta Marija

Misijonar, ki je deloval na Japonskem, je med vožnjo z vlakom molil brevir. Njemu nasproti je sedela deklica in ga opazovala. Zgodilo se je, da mu je podobica Matere Božje iz molitvenika zdrknila na tla. Deklica se je hitro sklonila in jo pobrala. Preden mu jo je podala, jo je z zanimanjem gledala in misijonarja vprašala: Kdo pa je to? Misijonar je razmišljal, kako naj otroku, ki ne pozna krščanske vere, na kratko razloži, kdo je Marija. In je odgovoril: To je moja mati. Deklica je še malo gledala podobico, pogledala njega, mu podobico podala in rekla: Podoben ji pa nisi. Misijonar je podobico vložil v brevir in dejal: Imaš prav. Nisem ji podoben. Pa se bom potrudil, da bi ji postal podoben.

V tem kratkem pogovoru je v nekaj preprostih besedah skrita drama krščanskega življenja: da z Božjo pomočjo vedno bolj razvijemo, kar nam je bilo podarjeno pri krstu. S tem tudi postanemo vedno bolj podobni Prvo, kar nam lavretanske litanije povedo o naši nebeški materi Mariji, je, da je sveta. Sveta Marija – prosi za nas. Svetost Device Marije je sinje nebo, na katerem se svetlikajo vsi biseri njenih drugih lastnosti.

V krstu, tako pravi drugi vatikanski koncil, smo postali resnično Božji otroci in deležni Božje narave in tako v resnici sveti. Z Božjo pomočjo moramo posvečenje, ki smo ga prejeli, v življenju ohranjati in izpopolnjevati. Apostol nas opominja, naj živimo, »kakor se spodobi svetim« (Ef 5,3). Vsi kristjani, naj bomo katerega koli stanu ali položaja, smo poklicani k polnosti krščanskega življenja in k popolni ljubezni. S to svetostjo tudi v zemeljski družbi prispevamo k temu, da življenje postaja bolj človeško. Ker pa se v marsičem pregrešimo (prim. Jak 3,2), neprestano potrebujemo Božje usmiljenje in moramo vsak dan moliti: »In odpusti nam naše dolge« (Mt 6,12). Vendar dejstvo, da smo in do smrti ostanemo grešniki, ne sme biti izgovor, da ne bi hoteli rasti oz. napredovati v ljubezni do Boga, bližnjega in samega sebe. Pot ljubezni je svetost.

Vsi verniki se bomo v svojih življenjskih razmerah, dolžnostih ali okoliščinah in po vseh teh rečeh vsak dan bolj posvečevali, če vse sprejemamo v veri iz roke nebeškega Očeta in sodelujemo z Božjo voljo. »Toda v vseh teh preizkušnjah zmagujemo po njem, ki nas je vzljubil« (Rim 8,37). »Ljubezen je v tem – ne v tem, da bi bili mi vzljubili Boga. On nas je vzljubil in poslal svojega Sina v spravno daritev za naše grehe« (1 Jn 4,10). »Mi ljubimo, ker nas je on prvi vzljubil« (1 Jn 4,19). Čim bolj smo prepričani, da nas Bog ljubi, tem bolj mu bomo to ljubezen skušali vračati. To pa je pot svetosti. Marija v svoji ljubezni do nas želi, da bi mi spoznali in verovali, kako nas Bog ljubi. Potem ji bomo postali vedno bolj podobni.

Sveta Mati Božja

Vteku zadnjih desetletij smo se navadili na nekatere spremembe v cerkvenem koledarju in pri obhajanju liturgije. Najbolj vidne so spremembe pri obhajanju sv. maše. Nič manj, če se še kdo spomni, je bilo obhajanje svetega velikonočnega tridnevja drugačno od sedanjega. Poglejmo malo v cerkveni koledar. Nedelja ali praznik Kristusa Kralja je bil prestavljen od zadnje nedelje v oktobru na zadnjo nedeljo v cerkvenem letu. Nekateri godovi svetnikov so bili prestavljeni na drug datum ali tudi črtani. Tako je bil god Loretske Matere Božje leta 1961 iz splošnega cerkvenega koledarja izločen. Papež Janez XXIII. je leto pozneje romal v Loreto in kronal kip Matere Božje. Sedanji papež Frančišek je oktobra leta 2019 izdal odlok, s katerim določa, da se god Loretske Matere Božje (spet) vpiše v splošni rimski koledar in ga obhajamo 10. decembra vsako leto. Tako naj bi vsi, posebej pa družine, mladi, redovnice in redovniki, posnemali kreposti popolne učenke evangelija, Device Marije, ki je s spočetjem Jezusa Kristusa tudi nas sprejela k sebi.

Častitljivost Svete hiše izvira iz tega, da je ta hiša kraj, kjer je Sin Božji postal človek. »In Beseda je meso postala in med nami prebivala.« Ta skrivnost, o kateri vsak dan trikrat pojejo zvonovi naših cerkva, ta skrivnost je skrivnost loretske Svete hiše. Obiskovalce, romarje vabi, da premišlujejo o polnosti časa, ko je Bog poslal svojega Sina, rojenega iz žene. Razmišljajo naj ob besedah angela Gabrijela ali o besedah Device, ki se odzove Božjemu klicu. Po obsedenju Svete Duha postane ponižna dekla Gospodova sama hiša Božja in najčistejša podoba svete Cerkve. Ta dogodek s svojimi skrivnostmi hoče ravno – a ne samo – v adventnem času zavzeti naše srce in utrjevati našo vero. Jezus je pravi Sin Božji in pravi sin Device Marije. Marija je resnično Mati Božja, Bogorodica. O tej edinstveni odliki nazareške Device je leta 431 razpravljala koncil v Efezah. Po njej je Bog v Sveti hiši stopil dol, da reši svoje ljudstvo iz sužnosti greha, ker je dobro videl stisko svojega ljudstva (prim. 2 Mz 3,7). Loretsko svetišče je v teku časov na izreden način, nič manj kot Nazaret v Sveti deželi, izžarevalo kreposti Jezusove matere in celotne Svete družine.

V Sveti hiši, pred kipom Matere Odrešenika in Matere Cerkve, so verniki odgovorjali na njim osebno namenjen Božji klic. Med njimi so bili svetniki in blaženi. Tu so bolniki iskali in našli tolažbo v svojih bridkosti. Iz Svete hiše v Loretu so se po vsem svetu razširile po tem kraju imenovane lavretanske litanije Matere božje. Z njimi verniki slavijo nebeško mater in jo prosijo za njeno priprošnjo. Ta naj nam pomaga, da ohranimo vero v Kristusa Boga, človeka in Boga. Le tako ostanemo zvesti evangeliju in »stanovitni v nauku apostolov in v občestvu, v lomljenju kruha in v molitvah« (Apd 2,42).

Lavretanske litanije

Lavretanske litanije – naj jih skupno molimo ali pojemo – nas od vzklika do vzklika notranje med seboj bolj in bolj uglasijo in povežejo. Nehote postanemo kakor družina, zbrana okoli matere, kakor bratje in sestre, zbrani ob materi. Melodija in skupno ponavljanje klika »prosi za nas« imata tako moč, da nekaj skoraj popolnoma pozabimo – da smo namreč v moči Svetega Duha in ljubezni Božjega Sina zbrani pred našim nebeškim Očetom. Naše prošnje so namreč naslovljene na troedinega Boga. Marijo prosimo, da z nami oz. za nas prosi Boga, naj nam podari, kar potrebujemo. Da pri molitvi in pri prepevanju ne mislimo na to, je naravna zadeva: ne moremo in tudi ni treba, da bi se vedno vsega zavedali. Lavretanske litanije pa so tako smiselno, da ne bi rekli umetno, ustrojene, da same poskrbijo za pravi red.

Celotno šmarnično pobožnost začnemo v imenu troedinega Boga Očeta in Sina in Svetega Duha. Veren človek začne svoje delo »v imenu Božjem«. Kaj to pomeni »v imenu Božjem«, najdemo, če pogledamo, kaj rečejo tisti, ki molijo brevir. Med tem ko se pokrižajo, prosijo: »O Bog, ozri se name in me poslušaj. Gospod, pridi in mi pomagaj.« Brez Božje pomoči tudi šmarnične pobožnosti ne moremo prav obhajati. Jezus je rekel: »Brez mene ne zmorete ničesar.«

Ko pričnemo moliti lavretanske litanije, kličemo: »Gospod, usmili se. Kristus, usmili se. Gospod, usmili se.« Kaj to pomeni, lepo razlaga Klaus Einspieler v svoji knjigi o sveti maši. »Gospod, usmili se« je prevod grškega »Kyrie eleison.« Ta klic so dobro poznali prvi kristjani, posebej o v rimskem cesarstvu. Za obisk cesarja so meščani svoje mesto ovenčali. Potem so se zbrali ob cesti. Ko se je pripeljal cesar, so ga slavili in mu klicali »Kyrie eleison.« Tako so ga počastili in obenem izrazili: »Ti nam moreš pomagati.« Saj si je rimski cesar tedaj že prisvajal Božjo čast.

Za kristjane pa je bil cesar le človek in samo Kristus je Bog. Kristus je Kyrios. Zato Kyrie eleison – Kriste eleison. Kristjani slavimo Kristusa kot Gospoda in Boga, ki nam je razodel Očeta in podaril Svetega Duha. Tega troedinega Boga častimo. On je vir vsega življenja in vsega dobrega, vse pomoči. Tudi z lavretanskimi litanijami hočemo njega slaviti in ga prositi, da se nas v naših stiskah usmili. Mater Marijo pa prosimo, da nas pri tem podpre. Naša temeljna drža pri lavretanskih litanijah je, kakor naroča drugi vatikanski koncil: Vsi verniki naj vneto prosijo Mater Božjo, naj ona, ki je začetke Cerkve spremljala s svojo molitvijo, tudi sedaj v nebesih z vsemi svetimi posreduje s svojo priprošnjo pri svojem Sinu za vse ljudi v slavo presvete in nedeljene Trojice (prim. C 69). Na tem gradimo tako rekoč Marijino sveto hišo.

Na koncu litanij, ko je hiša dograjena, pa sklepne prošnje in molitev obsijejo celotno zgradbo. Spet trikratni klic h Kristusu: Jagnje Božje, ki odjemlješ grehe sveta, usmili se nas. Potem pozdrav Mariji. Za zaključek pa molitev k Očetu po Kristusu, kar se zgodi v moči Svetega Duha.

Naša Sveta hiša

Pogled z vzhoda pokaže loretsko baziliko kot trdnjavo. Prezbiterij je obdan z močnimi obrambnimi stolpi, stolp poleg stolpa. Nad njimi v sredini se dviga visoka kupola. Če stopimo v baziliko, najdemo pod kupolo v sredini prezbiterija Sveto hišo. Stolpi pa so kapele, ki nekako v polkrogu obdajajo prezbiterij proti jugu, vzhodu in severu. Te kapele pričajo o pomembnosti loretskega svetišča za ves svet. Posamezne kapele so namreč dar vernikov iz držav zunaj Italije v Evropi in zunaj Evrope. Še danes se imenujejo po dotični državi. Tako je prva na desni švicarska kapela, ki je posvečena sv. Joahimu in Ani. Naslednja je španska kapela, posvečena sv. Jožefu. Sledi kapela oznanjenja, ki je darilo kneza italijanskega mesta Urbino. Potem najdemo poljsko, nemško in ameriško kapelo. Slovanska kapela je posvečena apostoloma Evrope, Cirilu in Metodu. Sosednja kapela Najsvetejšega zakramenta pa je dar Francije. Posamezne kapele so okrašene z deli umetnikov iz dotičnih držav.

Papež Janez Pavel II. je Sveto hišo v Loretu imenoval »prvo mednarodno svetišče, posvečeno Devici in resnično marijansko srce krščanstva«. Rekel je tudi, da je Sveta hiša v Loretu »ikona«. Znan je izreden pomen, ki ga ima ikona zlasti med verniki vzhodnih Cerkva. Posreduje nekakšen »duhovni stik« s skrivnostjo, ki jo predstavlja, jo naredi prisotno in dejavno. V Encikliki Redemptoris Mater je zapisal, da »so ikone podobe, ki dokazujejo vero in duha molitve dobrih božjih ljudi, ki v njih zaznavajo prisotnost in varstvo Device«.

Hiša v Loretu je »ikona« dogodka in skrivnosti: Utelesenja Besede. Ko romar vstopa v častivredno svetišče, z globokim čustvom bere besede nad oltarjem: »Hic Verbum caro factum est«: Tu je Beseda meso postala. Tu je poseben kraj milosti. Saj tukaj še vedno odmeva pozdrav »Ave, milosti polna«. Tu je privilegirani kraj, ne samo da premišljujemo o milosti, ampak tudi, da bi jo prejele, da bi jo po zakramentih spet našli, če bi jo bili izgubili. Predvsem z zakramentom sprave, ki je od nekdaj imel tako pomembno mesto v zgodovini tega svetišča.

Milost Božja, ki je slednjič sam Božji Sin, Jezus Kristus, je neprecenljiv zaklad za ranjeno človeško srce. Da bi se verniki mogli tega spominjati in veseliti, so si želeli take »ikone«, take Svete hiše tudi v svoji bližini. Tako so na mnogih krajih nastale kapele in cerkve s podobo Loretske Matere božje. Kar nekaj jih je tudi v Avstriji. Najlepšo »Loreto cerkev« med njimi imamo na Koroškem, v Št. Andražu v Labotski dolini. V njej je svojčas molil in maševal blaženi škof Anton Martin Slomšek. On je že doma v nebesih.

Posebna želja Loretske Matere božje pa je, da bi bili mi sami taka »ikona«, taka sveta hiša, ki bi jo na njeno priprošnjo po Božji milosti s svojim življenjem oblikovali z umetninami verskih kreposti. Molitev in prepevanje lavretanskih litanij naj nas pri tem navdaja s pogumom in veseljem.

nedelja

facebook.com/mojanedelja

redakcija@nedelja.at

www.nedelja.at

Letna naročnina

46 evrov

za študente

23 evrov

Marijina božja pot Svete Višarje

VSE, KAR JE TREBA VEDETI

Prosim, pošiljajte Nedeljo naslednje

tri mesece brezplačno

na spodaj navedeni naslov.

Naročam Nedeljo in PRILOGE

Ime in priimek

Ulica/kraj

Hišna številka

Pošta

E-mail

Podpis

nedelja

NAROČILNICA

Nedelja, Viktringer Ring 26,
9020 Klagenfurt/Celovec
Tel.: 0463/54587-3510

IMPRESUM: **N** je priloga cerkvenega časopisa Nedelja. Glavna urednica: Mateja Rihter. Lastnik in izdajatelj: Ordinariat krške škofije. Slovenski dušnopastirski urad. Oblikoval Vincenc Gotthardt. Tel. (0463) 54 5 87 35 10, rihter@nedelja.at. Tisk: Mohorjeva Celovec